

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/ક્રિમિનલ અપીલ (અગેઈનસ્ટ કન્વીક્શન) નં. ૧૩૭૧/૨૦૧૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ઇલેશ જે. વોરા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. ટી. વાછાણી

=====

| રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર | હા | ના |
|-----------------------|----|----|
|                       |    |    |

=====

સંદીપકુમાર સુરેશભાઈ પટેલ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય

=====

**ઉપસ્થિતિ:**

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી સ્મિત પી. વાઘેલા (૧૦૬૫૩)

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી વૈભવ એ. વ્યાસ (૨૮૯૬)

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફે વિદ્વાન એ.પી.પી. શ્રી ભાર્ગવ પંડ્યા

=====

**કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ઇલેશ જે. વોરા**

**અને**

**માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. ટી. વાછાણી**

**તારીખ : ૦૮/૦૩/૨૦૨૬**

**મૌખિક ચુકાદો**

**(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર. ટી. વાછાણી દ્વારા)**

૧. વિદ્વાન એડિશનલ સેશન્સ જજ, મહેસાણા દ્વારા સેશન્સ કેસ નં. ૬૭/૨૦૧૨

માં તારીખ ૩૧.૦૮.૨૦૧૩ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલા ચુકાદા અને હુકમથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, જેના દ્વારા અપીલકર્તા-આરોપીને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા અને તે મુજબ સજા કરવામાં આવી હતી, અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા હાલની અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૨. હાલની અપીલ દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી સંક્ષિપ્ત હકીકતો નીચે મુજબ છે:

૨.૧. ફરિયાદી ગોવિંદભાઈ મણીલાલ વાઘેલાએ એક મઝહરખાન સર્ઈદખાન પઠાણના મૃત્યુ સંબંધે ફરિયાદ નોંધાવી હતી, જેઓ ખાનગી વાહન ભાડે

ચલાવવાનો વ્યવસાય કરતા હતા અને આરોપી દ્વારા તે વાહન ભાડે રાખવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ આરોપી અને મૃતક બંને વચ્ચે તકરાર થઈ હતી, જેના પરિણામે મૃતક પર છરી વડે હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો અને તેનું મૃત્યુ નીપજ્યું હતું.

૨.૨. ફરિયાદપક્ષના કેસ મુજબ, તારીખ ૩૦.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ આરોપીએ અમદાવાદથી રાજસ્થાન જવા માટે મૃતક મઝહરખાન સઈદખાન પઠાણની માલિકીની રજીસ્ટ્રેશન નં. જીજે-૧૮-એબી-૭૮૮૬ ધરાવતી ઇનોવા કાર ભાડે રાખી હતી. અમદાવાદ એરપોર્ટ તરફ આગળ વધ્યા પછી અને ઇરિછત પાર્ટી ન આવી હોવાનું જણાતાં, આરોપીએ મૃતક ડ્રાઈવરને જાણ કરી હતી કે રાજસ્થાન તરફ મુસાફરી કરવી પડશે. તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ સવારે આશરે ૧૧:૦૦ વાગ્યે, અમદાવાદ-મહેસાણા હાઈવે પર, આરોપીએ રૂ. ૧,૫૦૦/- ભાડું ચૂકવીને હોટેલ જનપથ એન્ડ ગેસ્ટ હાઉસ ખાતે રૂમ નં. ૧૧૦ બુક કરાવ્યો હતો. જ્યારે મૃતક ડ્રાઈવર સદર ઇનોવા કારની અંદર ઊંઘતો હતો, ત્યારે આરોપીએ મૃત્યુ નીપજાવવાના ઇરાદા સાથે મૃતકના શરીરના ઉપરના ભાગે છરી વડે બહુવિધ જીવલેણ ઘા માર્યા હતા, જેના કારણે ગંભીર ઇજાઓ પહોંચી હતી જે તેના મૃત્યુમાં પરિણમી હતી.

૨.૩. ફરિયાદના આધારે, ઉપરોક્ત ગુનો લાંઘણજ પોલીસ સ્ટેશન ખાતે નોંધવામાં આવ્યો હતો. તપાસ અધિકારીએ સંબંધિત સાક્ષીઓના

નિવેદનો નોંધ્યા હતા, પંચ સાક્ષીઓની હાજરીમાં ગુનાના સ્થળનું પંચનામું તૈયાર કર્યું હતું, આરોપીની ધરપકડ કરી હતી, અને પૂરતા પુરાવા એકત્રિત કર્યા પછી, વિદ્વાન ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ, મહેસાણા સમક્ષ આરોપનામું રજૂ કર્યું હતું, જે ક્રિમિનલ કેસ નં. ૨૦૨૮/૨૦૧૨ તરીકે નોંધાયું હતું. આ ગુનો માત્ર સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા જ ચલાવવાપાત્ર હોવાથી, વિદ્વાન ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટે કોડની કલમ ૨૦૯ હેઠળ કેસ સેશન્સ કોર્ટને સોંપ્યો હતો, જેના પરથી તે સેશન્સ કેસ નં. ૬૭/૨૦૧૨ તરીકે નોંધાયો હતો. આરોપીને દસ્તાવેજોની નકલો પૂરી પાડવાની ખાતરી કર્યા પછી અને વકીલ રોક્યા બાદ, તારીખ ૨૦.૦૮.૨૦૧૨ ના રોજ આરોપી સામે તહોમતનામું ઘડવામાં આવ્યું હતું. આરોપીએ ગુનો કબૂલ ન કર્યો અને ટ્રાયલની માંગણી કરી હતી.

૨.૪. ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાની સંપૂર્ણ મૂલવણી કર્યા પછી, વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે, તારીખ ૩૧.૦૮.૨૦૧૩ ના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા, આરોપીને ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવ્યો હતો અને તેને આજીવન કેદની સજા તેમજ રૂ. ૧૫,૦૦૦/- (પંદર હજાર રૂપિયા પૂરા) નો દંડ, અને તે ન ભરે તો વધુ ૬ માસની સાદી કેદની સજા ભોગવવાનો હુકમ કર્યો હતો.

૩. અમે સંબંધિત પક્ષકારો તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે અને રેકર્ડ પરના મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાનું કાળજીપૂર્વક પરીક્ષણ કર્યું

છે. ફરિયાદપક્ષે આરોપી સામેનો પોતાનો કેસ સાબિત કરવા માટે નીચે મુજબના સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને નીચે મુજબના દસ્તાવેજ પુરાવા રજૂ કર્યા છે:

~:: મૌખિક પુરાવો ::~

| ફ.સા. નં. | વિગત (સાક્ષી)                                 | આંક નં. |
|-----------|-----------------------------------------------|---------|
| ૧.        | ડો. ગિરીશકુમાર દાનાભાઈ ઝાલા (મેડિકલ ઓફિસર)    | ૮       |
| ૨.        | ગોવિંદભાઈ મણીલાલ વાઘેલા (ફરિયાદી)             | ૧૫      |
| ૩.        | સુરેશભાઈ રણછોડભાઈ પ્રજાપતિ (સાક્ષી)           | ૧૯      |
| ૪.        | ચેહરસંગ ઉર્ફે લાલાજી ચેનાજી ઠાકોર (સાક્ષી)    | ૨૯      |
| ૫.        | અવતારસિંગ પ્રીતમસિંગ સૈની (સાક્ષી)            | ૩૩      |
| ૬.        | છાનાજી ઉર્ફે શૈલેષજી જેનાજી ઠાકોર (સાક્ષી)    | ૩૪      |
| ૭.        | રતનજી કુંવરજી ઠાકોર (સાક્ષી)                  | ૩૫      |
| ૮.        | ભગાજી તખાજી ઠાકોર (પંચ સાક્ષી)                | ૩૬      |
| ૯.        | સુરેશભાઈ મોહનલાલ રાણા (પંચ સાક્ષી)            | ૪૧      |
| ૧૦.       | સઈદખાન હામિદખાન પઠાણ (સાક્ષી)                 | ૪૨      |
| ૧૧.       | લૈલાતુનિન્નિશા સઈદખાન પઠાણ (સાક્ષી)           | ૪૩      |
| ૧૨.       | સુહાનાબાજુ અઝગરઅલી શેખ (સાક્ષી)               | ૪૪      |
| ૧૩.       | મોહમ્મદમુસ્લિમ મોહમ્મદશબ્બીર અન્સારી (સાક્ષી) | ૪૫      |
| ૧૪.       | કૈલાશભાઈ ઉર્ફે રાહુલ નથ્યુભાઈ વાઘેલા (સાક્ષી) | ૪૭      |

|     |                                         |    |
|-----|-----------------------------------------|----|
| ૧૫. | દીપિકાબેન રમેશભાઈ મોદી (સાક્ષી)         | ૪૮ |
| ૧૬. | વિક્રમભાઈ પૂનમભાઈ પટેલ (સાક્ષી)         | ૫૦ |
| ૧૭. | પ્રહલાદજી સદાજી ઠાકોર (પી.એસ.ઓ.)        | ૫૬ |
| ૧૮. | ધનજીભાઈ કાનજીભાઈ સોલંકી (એ.એસ.આઈ.)      | ૬૩ |
| ૧૯. | ભારતકુમાર લક્ષ્મણભાઈ વડુકાર (પી.એસ.આઈ.) | ૬૪ |
| ૨૦. | કાંતુભા લાલુભા જાડેજા (પી.એસ.આઈ.)       | ૭૮ |

~:: દસ્તાવેજ પુરાવો ::~

| ક્રમ નં. | વિગત (દસ્તાવેજ)                                    | આંક નં. |
|----------|----------------------------------------------------|---------|
| ૧.       | મૃતકની પોસ્ટમોર્ટમ નોંધ                            | ૯       |
| ૨.       | મૃતક પર કરાયેલા પોસ્ટમોર્ટમ અંગેનું પ્રમાણપત્ર     | ૧૦      |
| ૩.       | આરોપીને આપવામાં આવેલી સારવારનું પ્રમાણપત્ર         | ૧૧      |
| ૪.       | ફરિયાદીની ફરિયાદ                                   | ૧૬      |
| ૫.       | મૃતકના ડ્રાઈવિંગ લાયસન્સની નકલ                     | ૧૭      |
| ૬.       | હોટેલ જનપથના રજીસ્ટરમાં નોંધની નકલ                 | ૧૮      |
| ૭.       | ઘટનાસ્થળનું પંચનામું                               | ૩૭      |
| ૮.       | મૃતકની લાશનું ઈન્કવેસ્ટ પંચનામું                   | ૩૮      |
| ૯.       | આરોપીના શરીર પરની ઈજાઓની સ્થિતિ દર્શાવતું પંચનામું | ૩૯      |
| ૧૦.      | આરોપીની અટકાયત વેળાનું પંચનામું                    | ૪૦      |
| ૧૧.      | મૃતકના કપડાં જપ્ત કર્યાનું પંચનામું                | ૪૬      |

|     |                                                      |        |
|-----|------------------------------------------------------|--------|
| ૧૨. | બી.એસ.એન.એલ. ગું બિલ                                 | ૫૧     |
| ૧૩. | આરોપીના મકાનમાલિક તરફથી મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનનું બિલ | ૫૨     |
| ૧૪. | ભાડું ચૂકવ્યાની પહોંચ                                | ૫૩     |
| ૧૫. | આરોપી બાબતે પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર, અમદાવાદને લખેલ પત્ર   | ૫૪     |
| ૧૬. | મકાનમાલિક તરફથી રજૂ કરાયેલ ભાડા કરાર                 | ૫૫     |
| ૧૭. | ભાડા કરાર / ટેનન્સી એગ્રીમેન્ટ                       | ૫૭     |
| ૧૮. | ટેલિફોન કોલ ડિટેઇલ્સ રેકૉર્ડ્સ (સી.ડી.આર.)           | ૫૯     |
| ૧૯. | મોબાઇલ કંપની તરફથી પ્રમાણપત્ર                        | ૬૦     |
| ૨૦. | પોલીસ સ્ટેશન ડાયરીની નકલ                             | ૬૧     |
| ૨૧. | ગુના અંગે મોકલેલ ખાસ અહેવાલ                          | ૬૨     |
| ૨૨. | એફ.આઇ.આર. ની નકલ                                     | ૬૫     |
| ૨૩. | સિવિલ સર્જનને મોકલેલ અહેવાલ                          | ૬૬     |
| ૨૪. | મૃતદેહ સ્વીકાર્યા અંગેની રસીદ                        | ૬૭     |
| ૨૫. | મૃતદેહ સોંપ્યા અંગેની રસીદ                           | ૬૮     |
| ૨૬. | લાશનો કબજો લીધા બદલ અપાયેલી રસીદ                     | ૬૯     |
| ૨૭. | મૃતકના વાહનની આર.સી. બુકની નકલ                       | ૭૦, ૭૧ |
| ૨૮. | વાહનની વીમા પોલિસીની નકલ                             | ૭૨     |
| ૨૯. | મોહમ્મદ અન્સારીના ડ્રાઇવિંગ લાયસન્સની નકલ            | ૭૩     |
| ૩૦. | વાહન મુક્ત કર્યા અંગેનું પંચનામું                    | ૭૪     |

|     |                                                        |    |
|-----|--------------------------------------------------------|----|
| ૩૧. | મુદ્દામાલ મોકલ્યા અંગેની ડિસ્પેચ નોંધ                  | ૭૯ |
| ૩૨. | પોસ્ટમોર્ટમ નોંધ મેળવવા લખાયેલ પત્ર                    | ૮૦ |
| ૩૩. | મુદ્દામાલ સ્વીકાર્યા અંગેની એફ.એસ.એલ. પહોંચ            | ૮૧ |
| ૩૪. | આરોપીનું તબીબી પ્રમાણપત્ર આપવા લખાયેલ પત્ર             | ૮૨ |
| ૩૫. | પોસ્ટમોર્ટમ કરનાર ડૉક્ટરનો અભિપ્રાય મેળવવા લખાયેલ પત્ર | ૮૩ |
| ૩૬. | પરીક્ષણ અર્થે મુદ્દામાલ મેળવવા લખાયેલ પત્ર             | ૮૪ |
| ૩૭. | મુદ્દામાલ પરીક્ષણ અંગે મોકલેલ અહેવાલ                   | ૮૫ |
| ૩૮. | એફ.એસ.એલ. અમદાવાદનો પરીક્ષણ અહેવાલ                     | ૮૬ |
| ૩૯. | એફ.એસ.એલ. અમદાવાદનો પૃથક્કરણ અહેવાલ                    | ૮૭ |
| ૪૦. | ગુનાના કામે જમ કરાયેલ મુદ્દામાલની યાદી                 | ૮૮ |

૪. અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલોએ સંયુક્તપણે નીચે મુજબ રજૂઆત કરી હતી:

૪.૧. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે કૈલાશભાઈ ઉર્ફે રાહુલ નથુભાઈ વાઘેલા (ફ.સા.-૧૪, આંક-૪૭) ની જુબાની પરથી લેવામાં આવેલ વાહન ભાડે રાખતી વખતે આરોપીએ પોતાનું નામ ખોટી રીતે મહેન્દ્રભાઈ આપ્યું હોવાના સંજોગ પર આધાર રાખવામાં વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે ગંભીર ભૂલ કરી છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે કૈલાશભાઈ ઉર્ફે રાહુલ

નથ્યુભાઈ વાઘેલા (ફ.સા.-૧૪, આંક-૪૭) એ એવું જણાવ્યું ન હતું કે લેન્ડલાઈન અને મોબાઈલ પરથી ફોન કરનાર વ્યક્તિઓ એક જ હતી. વધુમાં, કૈલાશભાઈ ઉર્ફે રાહુલ નથ્યુભાઈ વાઘેલા (ફ.સા.-૧૪, આંક-૪૭) એ ઉલટતપાસમાં સ્વીકાર્યું હતું કે તેઓ અપીલકર્તાને ૨½ વર્ષથી ઓળખતા હતા, તેમ છતાં સરતપાસમાં એવો ઉલ્લેખ કર્યો ન હતો કે અપીલકર્તાએ પોતાને મહેન્દ્રભાઈ કહ્યા હતા. પૂર્વગ્રહ વિના, એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે ખુલાસા માટે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આ સંજોગ અપીલકર્તા સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યો ન હતો, જેથી તે તેની વિરુદ્ધ અગ્રાહ્ય બને છે.

૪.૨. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે રાજસ્થાન માટે વાહન ભાડે કર્યા પછી આરોપીએ મુસ્લિમ પાર્ટી હોવાનું ખોટું કથન કર્યું હોવાનો સંજોગ સર્વદખાન હામિદખાન પઠાણ (ફ.સા.-૧૦, આંક-૪૨) અને લૈલાતુનિન્નિશા સર્વદખાન પઠાણ (ફ.સા.-૧૧, આંક-૪૩) ના સાંભળેલી વાતો પરના પુરાવા પર આધારિત હતો, અને સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ કોઈ ખુલાસો માંગવામાં આવ્યો ન હતો. રજિસ્ટરની એન્ટ્રી કરતી વખતે આરોપીને જોયો હોવા અંગે રતનજી કુંવરજી ઠાકોર (ફ.સા.-૭, આંક-૩૫) ના નિવેદન સંબંધે, એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે જુબાની સમગ્રપણે વાંચવી જોઈએ, ટુકડાઓમાં નહીં, અને કોઈ ઓળખ પરેડ યોજવામાં આવી ન હતી. ગમે તે સંજોગોમાં, અપીલકર્તા ત્યાં પોતાની હાજરીનો ઇનકાર

કરતા નથી.

૪.૩. હોટેલ રજિસ્ટર (આંક-૧૮) માં ખોટો મોબાઈલ નંબર અને નામ હોવાના સંજોગ પર આક્ષેપ કરતાં, એ દર્શાવવામાં આવે છે કે રજિસ્ટરમાં આરોપીની કોઈ સહી કે હસ્તાક્ષર જણાતા નથી, જેમાં વણસમજાવેલી છેકછાક અને ફેરફારો તેને અવિશ્વસનીય અને શંકાસ્પદ બનાવે છે. તે મોબાઈલ નંબર અસ્તિત્વમાં હતો કે નહીં અથવા તેના માલિક કોણ હતા તેની કોઈ તપાસ કરવામાં આવી નથી, જે કદાચ મયૂરરાજ નિહત પઠાણ સાથે સાંકળી શકી હોત. એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તાનું ગેલેરીમાંથી કૂદવું હોટેલ સ્ટાફથી ભાગવા માટેનું હોવાનું વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે ખોટું અર્થઘટન કર્યું હતું, જ્યારે કે તે હુમલાખોરથી પોતાને બચાવવા માટે હતું, અને પગની ઈજા તથા અપીલકર્તા કૂધો હોવાની કબૂલાત સ્વીકારવા છતાં, આ બાબત દોષિતતા સાબિત કરતી નથી.

૪.૪. એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે હાથની ઈજાઓ સંભવિતપણે સ્વ-ઈજા હોવા અંગેનો તબીબી અભિપ્રાય સંદર્ભને નજરઅંદાજ કરે છે, સાક્ષીને જોતાં જ અપીલકર્તા કૂદી પડ્યો હતો, હથિયાર રૂમમાં હતું તેની પાસે નહીં, જેથી સ્વ-ઈજા પહોંચાડવાનો કોઈ સમય રહેતો ન હતો. તે જ તબીબી અધિકારીએ નોંધ્યું હતું કે ઈજાઓ સ્વબચાવથી થઈ શકે છે, અને જ્યારે બે સંભાવનાઓ અસ્તિત્વમાં હોય, ત્યારે આરોપીની તરફેણ કરતી સંભાવના

પ્રબળ થવી જોઈએ. તબીબી અધિકારી સમક્ષની કથિત કબૂલાત અવિશ્વસનીય હોવાનું જણાવવામાં આવે છે, જે હોસ્પિટલમાં પોલીસ હાજર હોવાથી પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૨૫ હેઠળ આવે છે, આશરે ૧૨:૦૦ વાગ્યે કૈલાશભાઈ ઉર્ફે રાહુલ નથ્યુભાઈ વાઘેલા (ફ.સા.-૧૪, આંક-૪૭) ને પી.એસ.આઈ. તરીકે ઓળખ આપીને કરાયેલો ફોન કોલ પોલીસની હાજરીની પુષ્ટિ કરે છે, જે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા છુપાવવામાં આવી હતી. એફ.આઈ.આર. માં અથવા રતનજી કુંવરજી ઠાકોર (ફ.સા.-૭, આંક-૩૫) કે અવતારસિંગ પ્રીતમસિંગ સૈની (ફ.સા.-૫, આંક-૩૩) ના નિવેદનોમાં કોઈ ઉદ્દેશ નથી, અને ન્યાયિક બાહ્ય કબૂલાત તરીકે તે નબળી છે, તદુપરાંત, હિસ્ટ્રી તારીખ ૨૮.૦૩.૨૦૧૨ ના રોજ વિલંબથી મેળવવામાં આવી હતી, જે ઉપજાવી કાઢેલી હોવાનું સૂચવે છે.

૪.૫. વધુમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે રતનજી કુંવરજી ઠાકોર (ફ.સા.-૭, આંક-૩૫) ની જુબાની કે રૂમ નં. ૧૧૦ માં માત્ર બે વ્યક્તિઓ જ પ્રવેશી હતી તે અવિશ્વસનીય છે, કારણ કે તેઓએ ઉલટતપાસમાં સ્વીકાર્યું હતું કે તેઓ કાઉન્ટર છોડીને ગયા ન હતા, જ્યારે ગોવિંદભાઈ મણીલાલ વાઘેલા (ફ.સા.-૨, આંક-૧૫) એ જણાવ્યું હતું કે રજિસ્ટર એન્ટ્રીમાં ત્રણ વ્યક્તિઓનો ઉદ્દેશ છે અને બે વ્યક્તિઓ રોકાઈ હતી. સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળના નિવેદનમાં શરૂઆતથી જ બચાવ એવો હતો કે ત્રણ વ્યક્તિઓ રોકાઈ હતી, જેને આંક-૧૮ ની એન્ટ્રી નં. ૩૧૦ માં ત્રણ નામો:

સંદીપ પટેલ, મઝહરખાન પઠાણ અને મયૂરરાજ નિહત પઠાણનો ઉલ્લેખ હોવાથી સમર્થન મળે છે. ફરિયાદપક્ષ દ્વારા આ ત્રીજી વ્યક્તિની તપાસ કરવામાં નિષ્ફળતા કેસને દૂષિત કરે છે.

૪.૬. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે શરૂઆતથી જ ગુનાહિત માનસ હોવાનું અનુમાન માત્ર ધારણા અને પૂર્વધારણા પર આધારિત છે, જે ફોજદારી ન્યાયશાસ્ત્રમાં અસ્વીકાર્ય છે. મૃતક પરની ઇજાઓ સાપરાધ મનુષ્યવધ સમાન હોવાનું સ્વીકારવામાં આવે છે પરંતુ તેના પર કોઈ ટિપ્પણી કરવામાં આવી નથી. પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા તરીકે ત્રણ વ્યક્તિઓ હોવાની ખોટી સમજૂતી પર આક્ષેપ કરતાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તપાસ અધિકારીએ મયૂરરાજ પઠાણને શોધવા માટે કોઈ પ્રયાસો કર્યા ન હોવાનું સ્વીકાર્યું હતું, અને તપાસ વિના, ખાસ કરીને આંક-૧૮ માં તેનું નામ હોવા છતાં, તેની ગેરહાજરીનું અનુમાન કરી શકાય નહીં. વાહન ભાડે કરવા માટેના કોલ્સ સાબિત કરતા જમી પંચનામા અને રજિસ્ટરમાં ખોટો નંબર ગુનાહિત માનસ દર્શાવતો હોવા અંગે, એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે ઇલેક્ટ્રોનિક પુરાવાની ગેરહાજરી પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૨૨-એ હેઠળ મૌખિક પુરાવા દ્વારા સાબિતીને બાકાત રાખે છે.

૪.૭. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઓળખ છુપાવવી અને આંક-૧૮ માં ખોટી એન્ટ્રી કરવી તે અસાબિત છે, કારણ કે રતનજી કુંવરજી ઠાકોર (ફ.સા.-૭, આંક-૩૫) ની જુબાની દર્શાવે છે કે તેઓએ વિરોધાભાસો સાથે

એન્ડ્રી કરી હતી, અને આરોપીએ તેમ કર્યું હોવાનો કોઈ પુરાવો નથી. રજિસ્ટરમાં બે વ્યક્તિઓનો ઉલ્લેખ ત્રણ વ્યક્તિઓને નકારી કાઢતો નથી, કારણ કે ભારતકુમાર લક્ષ્મણભાઈ વડુકાર (ફ.સા.-૧૯, આંક-૬૪) ની જુબાની અને આંક-૧૮ માં રહેલા નામો અપીલકર્તાના કેસને સમર્થન આપે છે. રતનજી કુંવરજી ઠાકોર (ફ.સા.-૭, આંક-૩૫) નો એવો ઇનકાર કે માત્ર એક જ નામ લખાયેલું છે તે સૂચવે છે કે તમામ નામો લખેલા હોવા જોઈએ, જે તપાસ વિનાના અન્ય બે વ્યક્તિઓ રોકાયા હોવાના અપીલકર્તાના કથનને સમર્થન આપે છે.

૪.૮. દેવીલાલ વિ. રાજસ્થાન રાજ્ય, [૨૦૧૯ (૧૯) એસ.સી.સી. ૪૪૭], પ્રદીપ કુમાર વિ. છત્તીસગઢ રાજ્ય, [૨૦૨૩ (૫) એસ.સી.સી. ૩૫૦], ઇન્દ્રકુંવર વિ. છત્તીસગઢ રાજ્ય, [એ.આઈ.આર. ૨૦૨૩ એસ.સી. ૫૨૨૧ : ૨૦૨૩ (૦) એ.આઈ.જે.ઈ.એલ. એસ.સી. ૭૨૬૬૧], અને શરદ નિરધીચંદ સારડા વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, [૧૯૮૪ (૪) એસ.સી.સી. ૧૧૬] જેવા ચુકાદાઓ પર આધાર રાખતાં એવી અરજ કરવામાં આવી છે કે સંજોગોની સાંકળ તૂટેલી છે, પુરાવા અવિશ્વસનીય છે અને દોષિત ઠરાવવાનો હુકમ વિપરિત છે, જેથી ન્યાયનો દુરુપયોગ અટકાવવા માટે નિર્દોષ છોડવા અરજ છે.

૫. તેનાથી વિરુદ્ધ, સામાવાળા-રાજ્ય તરફે વિદ્વાન એ.પી.પી. એ એડિશનલ સેશન્સ જજ, મહેસાણાની કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને દોષિત ઠરાવવાના હુકમનો બચાવ કરતાં નીચે મુજબ રજૂઆત કરી

હતી:

- પ.૧. વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે વાજબી શંકાથી પર દોષિતતા સાબિત કરતી પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાની સંપૂર્ણ સાંકળના આધારે અપીલકર્તાને યોગ્ય રીતે દોષિત ઠેરવ્યા છે. તેમણે દલીલ કરી હતી કે વાહન ભાડે રાખતી વખતે આરોપીએ મહેન્દ્રભાઈનું ખોટું નામ આપવાનો સંજોગ કૈલાશભાઈ ઉર્ફે રાહુલ નથુભાઈ વાઘેલા (ફ.સા.-૧૪, આંક-૪૭) ની જુબાની દ્વારા સુસ્થાપિત છે, કૈલાશભાઈ ઉર્ફે રાહુલ નથુભાઈ વાઘેલા (ફ.સા.-૧૪, આંક-૪૭) સાથે અપીલકર્તાનો અગાઉનો પરિચય ઓળખને મજબૂત બનાવે છે, અને જ્યાં અપીલકર્તાને બચાવ કરવાની સંપૂર્ણ તક મળી હતી ત્યાં સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ ન મૂકવું તે ઘાતક નથી.
- પ.૨. મુસ્લિમ પાર્ટી હોવાનું ખોટું કથન કરવા અંગે, તેમણે દલીલ કરી હતી કે સઈદખાન હામિદખાન પઠાણ (ફ.સા.-૧૦, આંક-૪૨) અને લૈલાતુનિન્નિશા સઈદખાન પઠાણ (ફ.સા.-૧૧, આંક-૪૩) નો પુરાવો, આંશિક રીતે સાંભળેલી વાત હોવા છતાં, એકંદર સંજોગોથી સમર્થિત છે, અને સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળનો ખુલાસો સામાન્ય પ્રશ્નોત્તરીમાં પર્યાપ્ત રીતે આવરી લેવામાં આવ્યો હતો. રતનજી કુંવરજી ઠાકોર (ફ.સા.-૭, આંક-૩૫) ની જુબાનીનું સમગ્રપણે વાંચન પ્રવેશ સમયે આરોપીને જોયા હોવાનું સમર્થન આપે છે, અને પ્રત્યક્ષ ઓળખ તથા બિનતકરારી હાજરીને

જોતાં ઓળખ પરેડની ગેરહાજરી મહત્વહીન છે.

પ.૩. હોટેલ રજિસ્ટર (આંક-૧૮) માં ખોટા મોબાઇલ નંબર અને નામનો બચાવ કરતાં, વિદ્વાન એ.પી.પી. એ રજૂઆત કરી હતી કે છેડછાડની સાબિતીના અભાવે છેકછાક તેને અવિશ્વસનીય બનાવતી નથી, અને નંબરની તપાસ બિનજરૂરી હતી કારણ કે ખોટી એન્ટ્રી ગુનાહિત માનસ છતું કરે છે, મયૂરરાજ નિહત પઠાણ સાથેનું જોડાણ કાલ્પનિક છે, જે બચાવપક્ષ દ્વારા અસાબિત છે. બૂમાબૂમ થતાં જ ગેલેરીમાંથી કૂદી પડવું, પગમાં ઈજા થવી અને પોતે કૂદ્યા હોવાની કબૂલાત, સંચયી રીતે દોષિતતાની સભાનતા સાબિત કરે છે, હુમલાખોરથી સ્વ-રક્ષણ નહીં.

પ.૪. તેમણે દલીલ કરી હતી કે હાથની ઈજાઓ સ્વ-ઈજા હોવાનું જણાવતો તબીબી અભિપ્રાય આસપાસના સંજોગો સાથે બંધબેસે છે, કારણ કે અપીલકર્તા કૂદ્યા પછી અને પકડાયો તે પહેલાં પોતાને તે ઈજાઓ પહોંચાડી શક્યો હોત, અને ઉપલબ્ધ પુરાવાની સરખામણીમાં સ્વબચાવની શક્યતા નબળી છે, જ્યારે સંજોગોની સાંકળ પૂર્ણ હોય ત્યારે બે મંતવ્યોનો સિદ્ધાંત ફરિયાદપક્ષની તરફેણમાં લાગુ પડે છે. પોતાને થયેલી ઈજાઓનો ખુલાસો કરતી વખતે આરોપી દ્વારા સ્વેચ્છાએ તબીબી અધિકારીને આપવામાં આવેલી હિસ્ટ્રી સ્વેચ્છિક નિવેદન તરીકે પુરાવામાં ગ્રાહ્ય છે અને પુરાવા અધિનિયમની કલમ ૨૫ થી બાધિત નથી, કારણ કે માત્ર પોલીસની હાજરીનો અર્થ એ નથી કે આરોપી કસ્ટડીમાં હતો,

કૈલાશભાઈ ઉર્ફે રાહુલ નથુભાઈ વાઘેલા (ફ.સા.-૧૪, આંક-૪૭) ને પી.એસ.આઈ. તરીકેની ક્ષમતામાં કરાયેલો ફોન સુસંગત નથી, તેને છુપાવવામાં આવ્યો ન હતો, અને એફ.આઈ.આર. કે સાક્ષીઓના નિવેદનોમાં તેનો વિગતવાર ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી નથી, અને ન્યાયિક બાહ્ય સંજોગ તરીકે તે સમર્થિત રહે છે, જ્યારે તે પાછળથી નોંધવામાં આવી હતી તે હકીકતનો અર્થ એ નથી કે તે ઉપજાવી કાઢેલી હતી.

પ.પ. રતનજી કુંવરજી ઠાકોર (ફ.સા.-૭, આંક-૩૫) મુજબ રૂમ નં. ૧૧૦ માં માત્ર બે વ્યક્તિઓ જ પ્રવેશી હોવા અંગે, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે નાની અસંગતતાઓ હોવા છતાં હોટેલ સ્ટાફના પુરાવા સુસંગત અને વિશ્વસનીય છે, જે આધાર રાખવા યોગ્ય છે. પ્રવેશનાર તરીકે આરોપીની ઓળખ તેની હાજરી સાથે સુસંગત છે. ત્રણ વ્યક્તિઓ હોવાનો અપીલકર્તાનો દાવો સાક્ષી કે રજિસ્ટર દ્વારા અસમર્થિત છે, અને ભારતકુમાર લક્ષ્મણભાઈ વડુકાર (ફ.સા.-૧૯, આંક-૬૪) (તપાસ અધિકારી) દ્વારા મયૂરરાજ નિહત પઠાણ અંગે તપાસ ન કરવી તે ઘાતક નથી કારણ કે આંક-૧૮ માં તેનું નામ સંદર્ભગત જણાય છે, જે હાજરી સાબિત કરતું નથી, જ્યાં સંજોગો અચૂકપણે દોષિતતા તરફ નિર્દેશ કરે છે ત્યાં આરોપીના કથનની તપાસ કરવામાં નિષ્ફળતા ફરિયાદપક્ષના કેસને દૂષિત કરતી નથી.

પ.ક. વિદ્વાન એ.પી.પી. એ દલીલ કરી હતી કે શરૂઆતથી જ ગુનાહિત માનસ

હોવાનું સંચયી અસત્યો પરથી કાયદેસર રીતે અનુમાનિત થાય છે, ધારણા પરથી નહીં. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા આપવામાં આવેલો ખોટો ખુલાસો રૂમમાં મૃતક સાથે હોવાનો કહી શકાય અને તેથી, આરોપી દ્વારા વર્ણવવામાં આવેલી વાત એક હકીકત કહી શકાય, કારણ કે તે આરોપીની ખાસ જાણકારીમાં હોય તેવી બાબત છે. તેથી, ઇન્ડિયન એવિડન્સ એક્ટ, ૧૮૭૨ ની જોગવાઈઓ, ખાસ કરીને કલમ ૧૦૬, આ તબક્કે યોગ્ય રીતે લાગુ કરી શકાય છે, કારણ કે સમગ્ર બોજ અપીલકર્તા-આરોપી પર રહે છે અને ફરિયાદપક્ષ પર નહીં, જે હાલના કેસમાં સાબિત થયો જણાતો નથી, કે અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા એવો કોઈ પ્રતિકૂળ પુરાવો કે સામગ્રી દર્શાવવામાં આવી નથી જેથી અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા લેવાયેલા વલણને સ્વીકારી શકાય. તદુપરાંત, ત્રીજી વ્યક્તિની સંડોવણી અંગે આરોપી દ્વારા જે વલણ ઉઠાવવામાં આવ્યું છે અને તે હદ સુધી તપાસ કરનાર અમલદાર સમક્ષ સૂચનો મૂકવામાં આવ્યા છે, જેમણે હાલના કેસની પ્રવર્તમાન હકીકતો સ્વીકારતી વખતે આવી વ્યક્તિની ગેરહાજરી વિશે પૂછપરછ કરવાનો ઇનકાર કર્યો હતો, જે અન્યથા સંબંધિત સમયે ચિત્રમાં ન હતી. મૃતક પરની ઇજાઓ હત્યા સમાન સાપરાધ મનુષ્યવધ સાબિત કરે છે. જમી પંચનામું અને ફોન કોલ્સ ગુનાહિત માનસ સાબિત કરે છે, કારણ કે હકીકતો હેઠળ ઇલેક્ટ્રોનિક પુરાવા વિના મૌખિક પુરાવો પૂરતો છે. ઓળખ છુપાવવી એ

રતનજી કુંવરજી ઠાકોર (ફ.સા.-૭, આંક-૩૫) ની જુબાની દ્વારા સ્થાપિત થાય છે. રજિસ્ટરમાં ૨ વ્યક્તિઓ દર્શાવતી એન્ટ્રી ૩ વ્યક્તિઓ હાજર હોવાના દાવાનો વિરોધ કરે છે, અને રતનજી કુંવરજી ઠાકોર (ફ.સા.-૭, આંક-૩૫) નો ઇનકાર એ સ્થિતિને સમર્થન આપે છે કે હાજર તમામ વ્યક્તિઓના નામ રજિસ્ટરમાં લખવામાં આવ્યા હતા, જે કોઈપણ વધારાની વ્યક્તિની હાજરીને નકારી કાઢે છે. આ આધારે, અપીલ નામંજૂર કરવામાં આવે તેવી અરજ કરવામાં આવે છે.

૬. બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલોની દલીલો સાંભળ્યા પછી અને સાક્ષીઓની જુબાનીઓ, દસ્તાવેજી પુરાવાઓ તથા એડિશનલ સેશન્સ કોર્ટ, મહેસાણાના ચુકાદાનું કાળજીપૂર્વક અવલોકન કર્યા પછી, એવું જણાય છે કે મુખ્ય પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષી એવા ફરિયાદીની જુબાની દોષિત ઠરેલા આરોપી દ્વારા સીધા છરીના ઘા મારવાના કૃત્યના સંબંધમાં વિશ્વસનીય છે પરંતુ નિર્દોષ છોડવામાં આવેલા આરોપી વિરુદ્ધ ષડયંત્ર સ્થાપિત કરવા માટે અપૂરતી છે.

૭. મૃતક મઝહરખાન સઈદખાન પઠાણના શરીરનું પોસ્ટમોર્ટમ કરનાર તબીબી અધિકારી એવા આંક ૮ પરના ફ.સા.-૧, ડો. ગિરીશભાઈ દાનાભાઈ ઝાલાનો પુરાવો મૃત્યુનું કારણ અને ઇજાઓના સ્વરૂપ અંગે ફરિયાદપક્ષના કેસનો અત્યંત મહત્વપૂર્ણ ભાગ છે. સોગંદ પર આપેલી પોતાની જુબાનીમાં, ડો. ઝાલાએ જણાવ્યું હતું કે તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ

બપોરે આશરે ૧૨:૦૫ વાગ્યે, જ્યારે તેઓ ફરજ પર હતા, ત્યારે ૨ વ્યક્તિઓને સ્ટ્રેચર પર હોસ્પિટલ લાવવામાં આવ્યા હતા. તે પૈકી, ૧ વ્યક્તિને પુષ્કળ લોહી વહી રહ્યું હતું અને ઘણી બધી ઇજાઓ થયેલી હતી, અને તપાસ કર્યા બાદ તેને મૃત જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો. બીજી વ્યક્તિને માત્ર સામાન્ય ઇજાઓ હતી. જ્યારે તેઓને હોસ્પિટલ લાવનાર વ્યક્તિઓની પૂછપરછ કરવામાં આવી ત્યારે એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મૃતક જનપથ હોટેલના રૂમ નં. ૧૧૦ માંથી લોહીલુહાણ હાલતમાં મળી આવ્યો હતો અને તેના પર હુમલો કરનાર વ્યક્તિ ભાગી જવાનો પ્રયાસ કરતી વખતે પકડાઈ ગઈ હતી. આ બાબતની તપાસ કરતી પોલીસ આશરે ૧૭:૫૫ કલાકે હોસ્પિટલ આવી હતી અને ડો. ઝાલા તથા ડો. શ્રી ડી.કે. ઠક્કરની બનેલી ડોક્ટરોની પેનલે પોસ્ટમોર્ટમ પરીક્ષણ કર્યું હતું. શરીરના બાહ્ય પરીક્ષણ દરમિયાન, શરીરના જુદા જુદા ભાગો જેવા કે છાતી, પેટ, ડાબો હાથ, ડાબો પગ, જમણો ખભો અને જમણા હાથ પર તીક્ષ્ણ ધારદાર હથિયારથી થયેલી વિવિધ ઇજાઓ જોવા મળી હતી. આ ઇજાઓ પૈકી, ઇજા નં. ૩, ૫ અને ૬ ગંભીર ઇજાઓ હોવાનું જણાયું હતું કારણ કે તે સ્નાયુઓ અથવા આંતરિક પોલાણ સુધી પહોંચતા ઊંડા કપાયેલા ઘા હતા, જ્યારે બાકીની ઇજાઓ સાદા સ્વરૂપની હતી. પેટ પરની ઇજા નં. ૬ એક છરી ભોંકવાનો ઊંડો ઘા હતી જેમાંથી આંતરડાં દેખાતા હતા અને આંતરડામાં ગેસ પણ હાજર હતો. આંતરિક પરીક્ષણ દરમિયાન, માથાના

હાડકાંનું કોઈ ફેક્ચર કે મગજમાં હેમરેજ જણાયું ન હતું.

૮. જોકે, ઇજા નં. ૩, ૭ અને ૮ ને અનુરૂપ પાંસળીઓમાં ફેક્ચર જણાયા હતા.

લિવરના જમણા લોબ પર  $3 \times 1.5 \times 3$  સે.મી. માપની કચડાયેલી ઇજા જોવા મળી હતી જેમાં ઘેરા લાલ રંગનું ગંઠાઈ ગયેલું લોહી હતું. ઇજા નં. ૫ ને અનુરૂપ આંતરડું ફાટી ગયેલું પણ જણાયું હતું. ઇજા નં. ૬ ને અનુરૂપ જઠરમાં આશરે ૨૦૦ મિ.લિ. જેટલું ગંઠાઈ ગયેલું લાલ લોહી હાજર હતું. પરીક્ષણના હેતુસર મૃતકના લોહીના નમૂના સાચવી રાખવામાં આવ્યા હતા. પરીક્ષણ પૂર્ણ કર્યા પછી, ડૉક્ટરે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે મૃત્યુનું કારણ મહત્વપૂર્ણ અંગો પર થયેલી બહુવિધ ઇજાઓના પરિણામે થયેલો અતિશય રક્તસ્ત્રાવ હતો અને આવી ઇજાઓ કુદરતી સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નીપજાવવા માટે પૂરતી હતી. ડૉક્ટરે એવું પણ જણાવ્યું હતું કે તમામ ઇજાઓ એક જ તીક્ષ્ણ ધારદાર હથિયાર વડે થવી શક્ય હતી. હાથ પર જોવા મળેલી ઇજાઓ સ્વબચાવના સ્વરૂપની હતી અને પગ પરની ઇજાઓ સૂચવતી હતી કે મૃતકે પોતાનો બચાવ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને હુમલો ચાલુ હતો તે દરમિયાન સંભવતઃ જમીન પર પડી ગયો હતો.

૯. ઉલટતપાસ દરમિયાન એવા કેટલાક સૂચનો કરવામાં આવ્યા હતા કે

અપીલકર્તા પરની કેટલીક નાની ઇજાઓ સ્વ-ઇજા હોઈ શકે છે અથવા મૃતકને બચાવ માટેની ઇજાઓ થયેલી હતી, પરંતુ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે આ સંજોગો ફરિયાદપક્ષના કેસને નબળો પાડતા નથી અને તેના બદલે

ફરિયાદપક્ષના તે કથનને સમર્થન આપે છે કે મૃતકે હુમલાનો પ્રતિકાર કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો પરંતુ તે સફળતાપૂર્વક પોતાનો બચાવ કરી શક્યો ન હતો.

૧૦. વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે આ તબીબી પુરાવા પર આધાર રાખ્યો હતો અને ઠરાવ્યું હતું કે તે વિશ્વસનીય છે અને પ્રત્યક્ષદર્શી સાક્ષીઓના નિવેદનોને સંપૂર્ણ સમર્થન આપે છે. અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે મોટી સંખ્યામાં અને ગંભીર સ્વરૂપની ઈજાઓ, જેમાં છાતી, લિવર અને પેટ જેવા શરીરના મહત્વપૂર્ણ અંગોને અસર કરતી ૩ ગંભીર ઈજાઓનો સમાવેશ થાય છે, તે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે મૃતક પર તીક્ષ્ણ હથિયાર વડે ઘાતકી હુમલો કરવામાં આવ્યો હતો. અદાલતને જણાયું હતું કે આ તબીબી પુરાવો ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓના નિવેદનો સાથે સંપૂર્ણપણે મેળ ખાતો હતો, જેમણે જણાવ્યું હતું કે અપીલકર્તાએ વારંવાર મૃતક પર છરી વડે હુમલો કર્યો હતો જે તીક્ષ્ણ ધારદાર હથિયાર છે. અદાલતે ડૉક્ટરના સ્પષ્ટ અભિપ્રાય પર આધાર રાખ્યો હતો કે તમામ ઈજાઓ એક જ હથિયાર વડે થઈ શકે છે અને ઘાના કદ અને ઊંડાઈમાં તફાવત ઉપયોગમાં લેવાયેલા બળ, હથિયારના ખૂણા અને હુમલા દરમિયાન શરીરના હલનચલનને કારણે થઈ શકે છે. અદાલતે આખરે તબીબી પુરાવાને નિર્ણાયક સાબિતી તરીકે ગણ્યો હતો જેણે સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કર્યું હતું કે મૃત્યુ સાપરાધ મનુષ્યવધ સ્વરૂપનું હતું અને ઈન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨

દેઠળનો ગુનો વાજબી શંકાથી પર સાબિત થયો હતો.

૧૧. અમને વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા વિશ્લેષણમાં કોઈ ભૂલ કે નબળાઈ જણાતી નથી અને તે સંપૂર્ણપણે પુષ્ટિ પામવાને પાત્ર છે. ફ.સા.-૧ ની જુબાની વિગતવાર અને ચોક્કસ છે અને તેમાં તમામ ઈજાઓની સંપૂર્ણ તબીબી વિગતો આપવામાં આવી છે જેમાં તેમના માપ, સ્થાન અને ઊંડાઈનો સમાવેશ થાય છે, જેમ કે જમણી છાતી પર ૫×૨ સે.મી. માપનો કપાયેલો ઘા, પેટ પરનો છરી ભોંકવાનો ઘા કે જેમાંથી આંતરડાં દેખાતા હતા, અને લિવર પર થયેલ કચડાયેલો ઘા. ઈજા નં. ૩, ૫ અને ૬ એવી ૩ ગંભીર ઈજાઓએ છાતી અને પેટના પોલાણને અસર કરી હતી અને તેના કારણે પાંસળીઓમાં ફેક્ચર, અંગો ફાટવા અને આશરે ૨૦૦ મિ.લિ. જેટલું ગંઠાયેલું લોહી વહી જવાનું બન્યું હતું. આ તારણો ડૉક્ટરના એ અભિપ્રાયને ભારપૂર્વક સમર્થન આપે છે કે મૃત્યુ આ ઈજાઓના કારણે નીપજ્યું હતું. આ બાબત એવા નિષ્કર્ષને સમર્થન આપે છે કે ઈજાઓ રિકવર કરાયેલી છરી જેવા એક જ તીક્ષ્ણ હથિયાર વડે કરવામાં આવી હતી. નિષ્કર્ષમાં, તબીબી પુરાવો ફરિયાદપક્ષના કેસને મજબૂત સમર્થન આપે છે અને સ્પષ્ટપણે સાબિત કરે છે કે અપીલકર્તાએ ઈરાદાપૂર્વક મૃતકને જીવલેણ ઈજાઓ પહોંચાડી હતી.

૧૨. ફરિયાદપક્ષે આંક ૧૫ પર ફ.સા.-૨, ગોવિંદભાઈ મણીલાલ વાઘેલાની તપાસ કરી છે, જેઓની જુબાની બનાવના સ્થળે આરોપીની હાજરી

સાબિત કરવામાં એક મહત્વપૂર્ણ કડી બનાવે છે. સોગંદ પર આપેલી પોતાની જુબાનીમાં, તેઓએ જણાવ્યું હતું કે તેઓ લીંચ ખાતે રહે છે અને જનપથ હોટેલના ગેસ્ટ હાઉસના મેનેજર તરીકે કામ કરે છે. તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ, તેઓ સવારે આશરે ૮:૦૦ વાગ્યે ફરજ પર હાજર થયા હતા અને રજીસ્ટર તપાસ્યું હતું જ્યાં તેઓએ મઝહરખાન સઈદખાન પઠાણના નામે એન્ટ્રી નં. ૩૧૦ જોઈ હતી. સવારે આશરે ૧૦:૦૦ થી ૧૦:૩૦ વાગ્યાના સુમારે, તેઓએ અચાનક પહેલા માળેથી અવાજ આવતો સાંભળ્યો હતો અને હોટેલમાં હાજર અન્ય વ્યક્તિઓ સાથે તાત્કાલિક ઉપર દોડી ગયા હતા. જ્યારે તેઓ રૂમ નં. ૧૧૦ પાસે પહોંચ્યા, જ્યાંથી અવાજ આવી રહ્યો હતો, ત્યારે તેઓએ દરવાજો ખખડાવ્યો હતો. દરવાજો અંદરથી ખોલવામાં આવ્યો હતો અને ૧ વ્યક્તિ, જેના હાથ પર ઈજા હતી અને હાથમાં છરી પકડેલી હતી, તેણે તેમને એક બાજુ ધકેલી દીધા હતા અને હોટેલની પાછળની બાજુએ આવેલી ગેલેરી તરફ દોટ મૂકી હતી. ફ.સા.-૨ એ સ્પષ્ટપણે જોયું કે ભાગી ગયેલી તે વ્યક્તિ ગેલેરીમાંથી હોટેલ પાછળની ખુણી જગ્યામાં નીચે કૂદી પડી હતી. તેઓએ તરત જ નીચે હાજર સ્ટાફના સભ્યો અને વ્યક્તિઓને ચેતવવા માટે બૂમો પાડી હતી, જેમણે ભાગતી વ્યક્તિનો પીછો કર્યો હતો અને ખુણી જગ્યામાં તેને પકડી લીધી હતી. તે દરમિયાન, ફ.સા.-૨ એ ટેલિફોન દ્વારા હોટેલના માલિક અવતારસિંગને જાણ કરી હતી, જેઓ થોડા સમય પછી ત્યાં આવી

પહોંચ્યા હતા. તે બંને રૂમ નં. ૧૧૦ માં પ્રવેશ્યા અને ૧ વ્યક્તિને પલંગ પાસે પડેલી અને ભારે રક્તસ્ત્રાવ થતી જોઈ, જ્યારે બીજી વ્યક્તિ બિલ્ડિંગની પાછળની બાજુએ નીચે મળી આવી હતી અને તેને રૂમમાં પાછી લાવવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ તે બંનેને અવતારસિંગના વાહનમાં સિવિલ હોસ્પિટલ, મહેસાણા ખાતે લઈ જવામાં આવ્યા હતા. હોસ્પિટલમાં સારવાર દરમિયાન, જે વ્યક્તિને લોહી વહી રહ્યું હતું તે તેની ઈજાઓના કારણે મૃત્યુ પામી હતી, જ્યારે બીજી વ્યક્તિને તબીબી સારવાર મળી હતી. ફ.સા.-૨ એ ત્યારબાદ પોલીસ સમક્ષ ફરિયાદ નોંધાવી હતી, જે આંક ૧૬ પર રજૂ કરવામાં આવી છે. તેઓએ આરોપી (પઠાણ મઝહરખાન સઈદખાન) ના ડ્રાઈવિંગ લાયસન્સની ફોટોકોપી કે જેના પર તેની સહી હતી, તેમજ રૂમની વિગતો અને જનરલ રજીસ્ટર નં. ૩૧૦ કે જે આંક ૧૭ થી રજૂ થયેલ છે, અને હોટેલ રજીસ્ટરની નકલ કે જે આંક ૧૮ થી રજૂ થયેલ છે, તે પોલીસને સોંપી હતી. પાછળથી, પંચનામું કરવા માટે પોલીસ હોટેલ પર આવી હતી, જે દરમિયાન ફ.સા.-૨ એ તેઓને બનાવનું સ્થળ બતાવ્યું હતું અને પૂરક નિવેદન પણ આપ્યું હતું. તેઓએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે જે ૨ વ્યક્તિઓએ રૂમ રાખ્યો હતો તે પૈકી ૧ વ્યક્તિ મૃત્યુ પામી હતી અને તેઓ બીજી વ્યક્તિને ઓળખી શક્યા હતા, અને તેઓએ પુષ્ટિ કરી હતી કે અદાલતમાં હાજર આરોપી એ જ વ્યક્તિ હતી.

૧૩. ઉલટતપાસમાં, ફ.સા.-૨ એ કેટલાક મુદ્દાઓ સ્પષ્ટ કર્યા હતા, પરંતુ તેનાથી

તેમના પુરાવાના મુખ્ય ભાગને કોઈ તાત્વિક અસર થઈ ન હતી. તેઓએ સ્વીકાર્યું હતું કે રજીસ્ટર (આંક ૧૮) માં એન્ટ્રી નં. ૩૧૦ પરની સહી તેમની પોતાની ન હતી પરંતુ તેમના રિલીવર રતનજી ઠાકોરની હતી, કારણ કે જ્યારે મહેમાનો આવ્યા ત્યારે રતનજી કાઉન્ટર પર હાજર હતા, જ્યારે ફ.સા.-૨ ઘરે હોવાથી ફરજ પર મોડા આવ્યા હતા. તેથી, જ્યારે તે ૨ વ્યક્તિઓએ હોટેલમાં ચેક-ઇન કર્યું ત્યારે તેઓએ વ્યક્તિગત રીતે તેઓને જોયા ન હતા અને તેઓ અગાઉથી તેઓને ઓળખતા ન હતા. એવું પણ જણાવ્યું હતું કે આંક ૧૮ ના છેલ્લા સ્તંભમાં “મૃતક” અને “સંદીપ” શબ્દો કોણે લખ્યા હતા તે તેઓ જાણતા ન હતા. ફ.સા.-૨ એ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે હોટેલમાં ૨ કે ૩ વ્યક્તિઓ આવ્યા હતા તે તેઓ જાણતા ન હતા, પરંતુ તેઓએ પુષ્ટિ કરી હતી કે રજીસ્ટરની એન્ટ્રીમાં “મયૂરરાજ નિહત પઠાણ” નામ લખેલું હતું. તેઓ એ વાત સાથે પણ સંમત થયા હતા કે બનાવ સમયે અવતારસિંગ હોટેલમાં હાજર ન હતા, મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ કોઈ ઓળખ પેરેડ યોજવામાં આવી ન હતી, અને જે વ્યક્તિ પકડાઈ હતી તેને રૂમ નં. ૧૧૦ નીચેની ગેલેરીના પાછળના ભાગમાંથી પકડવામાં આવી હતી. તેઓએ ફરીથી જણાવ્યું હતું કે તેઓએ રૂમમાંથી વ્યક્તિગત રીતે કોઈને પકડ્યા ન હતા, પરંતુ તેઓએ ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે મઝહરખાનની રજીસ્ટર એન્ટ્રી દર્શાવે છે કે ઓછામાં ઓછી ૧ વ્યક્તિએ રૂમમાં ચેક-ઇન કર્યું હતું, જોકે તેઓ વ્યક્તિઓની ચોક્કસ સંખ્યા વિશે

ખાતરીપૂર્વક કહી શકતા ન હતા. તેઓએ પુષ્ટિ કરી હતી કે બનાવ તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ સવારે ૧૦:૦૦ થી ૧૦:૩૦ વાગ્યાની વચ્ચે બન્યો હતો.

૧૪. વિજ્ઞાન સેશન્સ કોર્ટે, ફ.સા.-૨ ની જુબાનીની વિચારણા કર્યા પછી, ગેસ્ટ હાઉસમાં શું બન્યું હતું તેના કુદરતી અને સાચા અહેવાલ તરીકે તેમના પુરાવા પર યોગ્ય રીતે આધાર રાખ્યો હતો, જે સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે બનાવના દિવસે આરોપીએ રૂમ નં. ૧૧૦ રાખ્યો હતો. અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે સાક્ષી ગેસ્ટ હાઉસના મેનેજર હોવાથી, તેઓ ચેક-ઇન પ્રક્રિયાથી પરિચિત હતા અને તેથી મહેમાનોના પ્રવેશ અને ત્યારપછી થયેલી ધાંધલધમાલ વિશેની તેમની જાણકારી વિશ્વસનીય હતી. તેમના દ્વારા રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજો, ખાસ કરીને હોટેલ રજિસ્ટરની નોંધો અને ડ્રાઇવિંગ લાયસન્સની ફોટોકોપી, બનાવના સ્થળે આરોપીની હાજરી અંગેના ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપે છે. અદાલતે એવું પણ ઠરાવ્યું હતું કે ઉલટતપાસમાં દર્શાવવામાં આવેલી નજીવી અસંગતતાઓ, જેમ કે રિલીવરે રજિસ્ટરમાં પ્રારંભિક એન્ટ્રી કરી હતી તે હકીકત, મહત્વપૂર્ણ ન હતી અને આરોપી દ્વારા રૂમ રાખવા અને સ્થળ પરથી ભાગી જવાના મુખ્ય તથ્યોને અસર કરતી ન હતી. અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે તે સમયે તૈયાર કરાયેલા રેકર્ડ સાથે અદાલતમાં ફ.સા.-૨ દ્વારા આરોપીની કરાયેલી ઓળખ કોઈપણ નાની શંકાઓને પર્યાપ્ત રીતે દૂર કરે છે.

૧૫. અમે રેકર્ડ સાથે ફ.સા.-૨ ના પુરાવાનું કાળજીપૂર્વક પરીક્ષણ કર્યું છે અને વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે તેમની જુબાનીની જે રીતે મૂલવણી કરી છે તેમાં અમને કોઈ ભૂલ જણાતી નથી. ફરજ પરના મેનેજર હોવાના કારણે, ફ.સા.-૨ નો પુરાવો આરોપીના આગમન, રૂમની ફાળવણી અને ધાંધલધમાલ પછી તરત જ બનેલી ઘટનાઓનો સ્પષ્ટ અને સળંગ અહેવાલ આપે છે, જે ગુનાના સમય સાથે મેળ ખાય છે. અવાજ સાંભળવો, તપાસ કરવા માટે ઉપર જવાની તેમની તાત્કાલિક કાર્યવાહી, દરવાજો આંશિક રીતે ખૂલવો, રૂમની અંદરની ૧ વ્યક્તિ દ્વારા તેમને ધક્કો મારવો અને રૂમની અંદર ઈજાગ્રસ્ત ભોગ બનનાર મળી આવવો એ વિગતો છે જે સ્પષ્ટપણે અતિશયોક્તિ વિના અને આવા સંજોગોમાં સામાન્ય માનવીય વર્તન સાથે સુસંગત રહીને તેમણે જે જોયું તેના પ્રત્યક્ષ અને કુદરતી અહેવાલનો ભાગ જણાય છે. ઉલટતપાસ માત્ર એ દર્શાવે છે કે તેઓ ફરજ પર મોડા આવ્યા હોવાથી તેઓએ ચેક-ઇન અંગત રીતે જોયું ન હતું, પરંતુ આ બાબત તેમણે ત્યારબાદ જે જોયું તેની વિશ્વસનીયતાને અથવા આંક ૧૭ અને ૧૮ દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલા દસ્તાવેજી સમર્થનને અસર કરતી નથી, જે ડ્રાઇવિંગ લાયસન્સ અને રજિસ્ટરની એન્ટ્રી દ્વારા આરોપીની ઓળખ સ્વતંત્ર રીતે સાબિત કરે છે. મઝહરખાનની વિગતો સાથે “મયૂરરાજ નિહત પઠાણ” નો ઉલ્લેખ કરતી એન્ટ્રી વધુમાં સમર્થન આપે છે કે બંને વ્યક્તિઓએ સાથે મળીને રૂમ રાખ્યો હતો, અને જીવિત રહેલી વ્યક્તિ

તરીકે અદાલતમાં ફ.સા.-૨ દ્વારા આરોપીની કરાયેલી ઓળખ કોઈપણ શંકાને દૂર કરે છે, ભલે કોઈ ઔપચારિક ઓળખ પેરેડ યોજવામાં આવી ન હતી. જ્યારે સાક્ષીને બનાવ દરમિયાન તે વ્યક્તિને જોવાની તક મળી હોય અને જ્યારે દસ્તાવેજી રેકર્ડ તેના નિવેદનને સમર્થન આપતા હોય ત્યારે આવી ટેસ્ટ આઈડેન્ટિફિકેશન પેરેડની ગેરહાજરી ફરિયાદપક્ષના કેસ માટે ઘાતક નથી. ઉલટતપાસ, વાસ્તવમાં તેમની વિશ્વસનીયતાને મજબૂત બનાવે છે કારણ કે તે દર્શાવે છે કે તેઓ માત્ર પોતાની જાણમાં રહેલી હકીકતો જ જણાવી રહ્યા હતા. ફરિયાદપક્ષના સમગ્ર પુરાવાને ધ્યાનમાં લેતાં, ફ.સા.-૨ ની જુબાની મજબૂત અને વિશ્વસનીય પુરાવા તરીકે ટકી રહે છે, જે બચાવપક્ષ દ્વારા કરવામાં આવેલા સૂચનોથી નબળી પડતી નથી. તેથી અમે બનાવના સ્થળે આરોપીની હાજરી અને સંડોવણી સ્થાપિત કરવા માટે તેમના પુરાવા પર આધાર રાખવામાં વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે અપનાવેલા અભિગમ સાથે સંમત છીએ. આ તારણમાં હસ્તક્ષેપ કરવા માટે કોઈ કારણ જણાતું નથી, કારણ કે તે રેકર્ડ પરના પુરાવાઓથી સંપૂર્ણપણે સમર્થિત છે.

૧૬. ફરિયાદપક્ષે આંક ૨૯ પર ફ.સા.-૪, ચેહરસંગ ઉર્ફે લાલાજી ચેનાજી ઠાકોરની તપાસ કરી છે. પોતાની જુબાનીમાં, તેઓએ જણાવ્યું હતું કે તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ, જ્યારે તેઓ કાઉન્ટર પર ફરજ પર હતા, જોકે તેઓ ચોક્કસ સમય યાદ રાખી શક્યા ન હતા, ત્યારે તેઓએ અચાનક

ઉપરના માળેથી અવાજ આવતો સાંભળ્યો હતો, જેના કારણે ત્યાં હાજર તમામ વ્યક્તિઓ શું બન્યું છે તે જોવા માટે તાત્કાલિક ઉપર દોડી ગયા હતા. અવાજ રૂમ નં. ૧૧૦ માંથી આવી રહ્યો હતો, તેથી મેનેજર ગોવિંદભાઈ પહેલા તે રૂમ પાસે ગયા હતા અને દરવાજો ખખડાવ્યો હતો. જ્યારે દરવાજો ખૂલ્યો, ત્યારે રૂમની અંદર રહેલી ૧ વ્યક્તિ તાત્કાલિક પાછળની બાજુ દોડી ગઈ હતી, પાછળની બાજુથી નીચે કૂદી પડી હતી અને ભાગવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. આ સાક્ષીએ, ગોવિંદભાઈ અને સ્ટાફના અન્ય સભ્યો સાથે મળીને, તે વ્યક્તિને પકડી લીધી હતી. થોડા સમય પછી, તેમના માલિક અવતારસિંગ પણ ત્યાં આવી પહોંચ્યા હતા, અને તેઓ ભાગતી વખતે પકડાયેલી વ્યક્તિ તથા રૂમની અંદર મળી આવેલી વ્યક્તિ બંનેને તબીબી સારવાર માટે હોસ્પિટલ લઈ ગયા હતા. સાક્ષીએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે જે વ્યક્તિને તેઓએ પકડી હતી તે અદાલતમાં હાજર હતી અને તેઓએ અદાલતમાં આરોપીને એ જ વ્યક્તિ તરીકે ઓળખી બતાવ્યો હતો જેણે ભાગી જવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો અને જેને તેઓએ પકડી લીધો હતો.

૧૭. ઉલટતપાસ દરમિયાન, સાક્ષીએ સ્વીકાર્યું હતું કે બનાવના સ્થળે ઘણી બધી વ્યક્તિઓ હાજર હતી, કોઈ ઔપચારિક ઓળખ પરેડ યોજવામાં આવી ન હતી, અને તેઓ પડોશના રૂમ નં. ૧૧૧ માં રોકાયેલી વ્યક્તિઓને ઓળખી શક્યા ન હતા. જોકે, આ બાબતો તેમની જુબાનીના

મુખ્ય ભાગને નબળી પાડતી નથી. તેના બદલે, તે અચાનક અને ગૂંચવણભરી ઘટનાની વ્યવહારુ પરિસ્થિતિ દર્શાવે છે જ્યાં ઘણી બધી વ્યક્તિઓએ એકસાથે પ્રતિક્રિયા આપી હતી, અને દરેકનું ધ્યાન મુખ્યત્વે સંબંધિત રૂમમાંથી ભાગી ગયેલી વ્યક્તિ પર કેન્દ્રિત હતું. સાક્ષીએ એવા સૂચનનો સ્પષ્ટ ઇનકાર કર્યો હતો કે પોલીસે અગાઉ તેમને આરોપી બતાવ્યો હતો અથવા તેઓ માત્ર આરોપી કહેડામાં બેઠો હોવાના કારણે અદાલતમાં તેને ઓળખી રહ્યા હતા. આ ઇનકાર તેમની વિશ્વસનીયતાને મજબૂત બનાવે છે અને દર્શાવે છે કે તેમની ઓળખ બનાવની પોતાની યાદશક્તિ પર આધારિત હતી અને તે કોઈ સૂચનથી પ્રભાવિત ન હતી. એ બાબત પણ મહત્વપૂર્ણ છે કે સાક્ષીએ જણાવ્યું હતું કે તેઓએ રૂમમાંથી અન્ય કોઈ વ્યક્તિને ભાગતી જોઈ ન હતી, પરંતુ આ હકીકત આરોપી ભાગવાનો પ્રયાસ કરતી વખતે પકડાઈ ગયો હોવાની વાતનો વિરોધ કરતી નથી કે તેને નબળી પાડતી નથી, કારણ કે સાક્ષીએ માત્ર એવી ઘટનાઓ વિશે જ જણાવ્યું છે જે તેઓએ વ્યક્તિગત રીતે જોઈ હતી અને અનુભવી હતી.

૧૮. વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે, આ જુબાનીની વિચારણા કરતી વખતે, આ સાક્ષીના નિવેદનને યોગ્ય મહત્વ આપ્યું હતું કારણ કે તે ગેસ્ટ હાઉસ ખાતે તરત જ બનેલી ઘટનાઓનું વર્ણન કરે છે અને આરોપીને તે રૂમ સાથે સ્પષ્ટપણે જોડે છે જ્યાંથી ધાંધલધમાલ થઈ હતી. અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે

અવાજ સાંભળવો, ઉપર જવું, દરવાજો ખખડાવવો, તે વ્યક્તિનું ભાગવું અને ત્યારબાદ સ્ટાફના સભ્યો દ્વારા પકડાઈ જવું એ સાક્ષી દ્વારા વર્ણવવામાં આવેલો ઘટનાક્રમ કુદરતી અને બનાવના સમગ્ર સમયક્રમ સાથે સુસંગત જણાયો હતો. તે આધારે, અદાલતને જણાવ્યું હતું કે આ જુબાની બનાવમાં આરોપીની સંડોવણીને સમર્થન આપે છે અને ગૌણ અથવા અસંબદ્ધ વિગતો પર વધુ ચર્ચા કરવાની જરૂર વિના ફરિયાદપક્ષના કેસને મજબૂત બનાવે છે.

૧૯. અમને જણાય છે કે આ સાક્ષીની જુબાની સ્પષ્ટ, કુદરતી અને વિશ્વસનીય છે, અને તે ગુનાના સ્થળે ઘટનાક્રમની સાંકળ સ્થાપિત કરવામાં એક મહત્વપૂર્ણ સમર્થનકારી ભાગ બનાવે છે. સાક્ષી બનાવના સમયે કાઉન્ટર પર હાજર સ્ટાફ સભ્ય હોવાથી, અવાજ પ્રત્યેની તેમની પ્રતિક્રિયા અને ભાગવાનો પ્રયાસ કરનાર વ્યક્તિને પકડવામાં તેમની ભાગીદારી દર્શાવે છે કે તેમનું નિવેદન બનાવના તાત્કાલિક સંજોગોમાંથી ઉદ્ભવ્યું હતું, અને તે મેનેજર દ્વારા અગાઉ આપવામાં આવેલી વિગત સાથે પણ સંપૂર્ણ સુસંગત છે. આ સાક્ષી દ્વારા અદાલતમાં આરોપીની કરાયેલી ઓળખ, તેમજ તે વ્યક્તિ પાછળની ગેલેરીમાંથી દોડી ગઈ હતી અને નીચે બગીચા તરફ કૂદી પડી હતી તેવા તેમના વર્ણન સાથે મળીને, એક પ્રત્યક્ષ પ્રત્યક્ષદર્શી જોડાણ ઊભું કરે છે જે દર્શાવે છે કે આરોપી રૂમ નં. ૧૧૦ માં હાજર હતો અને ત્યાંથી નાસી જવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, જે મુખ્ય ગુનાનું સ્થળ હતું.

તેથી, વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ આ જુબાની પર મૂકેલો આધાર સંપૂર્ણપણે વાજબી છે, કારણ કે બચાવપક્ષ દ્વારા કરાયેલી ઉલટતપાસ પછી પણ આ પુરાવો અડગ રહે છે, અને પુરાવાની આ મૂલવણીમાં હસ્તક્ષેપ કરવાનું અમને કોઈ કારણ જણાતું નથી, જે રેકર્ડ પરની સ્પષ્ટ અને વિશ્વસનીય હકીકતોના આધારે આરોપીની સંડોવણી અંગેના તારણને સમર્થન આપે છે.

૨૦. આ તબક્કે, ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૭૪૦/૨૦૧૮ માં રાજા વિ. સ્ટેટ બાય ધ ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ પોલીસ ના કેસમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખવો યોગ્ય જણાય છે, જેમાં સ્પષ્ટપણે ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ટેસ્ટ આઈડેન્ટિફિકેશન પેરેડ કેટલા સમયમાં યોજવી જોઈએ તે અંગે કોઈ નિશ્ચિત નિયમ નક્કી કરવો ન તો શક્ય છે કે ન તો સલાહભર્યું છે, કે ન તો એવું કહી શકાય કે આવી પેરેડ ન યોજવી તે હંમેશા ફરિયાદપક્ષના કેસ માટે ઘાતક છે. મુખ્ય અને વાસ્તવિક પુરાવો એ સાક્ષી દ્વારા અદાલત સમક્ષ આરોપીની કરવામાં આવતી ઓળખ છે. અગાઉની ટેસ્ટ આઈડેન્ટિફિકેશન પેરેડ માત્ર તેની વિશ્વસનીયતાની ચકાસણી કરીને તે પુરાવાને સમર્થન આપવા અને મજબૂત બનાવવા માટે જ હોય છે. જો કોઈ ટેસ્ટ આઈડેન્ટિફિકેશન પેરેડ યોજવામાં ન આવી હોય, તો અદાલતમાં કરવામાં આવેલી ઓળખ અગ્રાહ્ય બની જતી નથી, અને આવી ઓળખને કેટલું મૂલ્ય આપવું તે હંમેશા દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગોના આધારે

અદાલતે નક્કી કરવાનું રહે છે. જો અદાલતને જણાય કે ઓળખ કરનાર સાક્ષી સાચો, વિશ્વસનીય છે અને તેની પાસે આરોપીને જોવાની અને અવલોકન કરવાની પૂરતી તક હતી, તો ટેસ્ટ આઈડેન્ટિફિકેશન પેરેડની ગેરહાજરી ફરિયાદપક્ષના કેસને નબળો પાડતી નથી.

૨૧. ફરિયાદપક્ષે આંક ૩૫ પર ફ.સા.-૭, રતનજી કુંવરજી ઠાકોરની તપાસ કરી છે, જેમના પુરાવા ગેસ્ટ હાઉસ ખાતે ચેક-ઇનની વિગતોને સમર્થન આપે છે. પોતાની જુબાનીમાં, ફ.સા.-૭ એ જણાવ્યું હતું કે તેઓ જનપથ હોટેલના ગેસ્ટ હાઉસમાં મેનેજર તરીકે કામ કરે છે અને તેમની ફરજનો સમય રાત્રે ૮:૦૦ વાગ્યાથી સવારે ૮:૦૦ વાગ્યા સુધીનો છે. તારીખ ૩૧.૦૧.૨૦૧૨ ના રોજ, જ્યારે તેમની શિફ્ટ પૂરી થવાની હતી, ત્યારે ગોવિંદભાઈ, જેઓ ફરજ સંભાળવાના હતા, તેઓ મોડા આવ્યા હતા. તે સમય દરમિયાન, ઇનોવા કારમાં ૨ ગ્રાહકો આવ્યા હતા અને રૂમની માંગણી કરી હતી. તેથી ફ.સા.-૭ એ રજીસ્ટરમાં એન્ટ્રી કરી હતી અને તેઓને રૂમ નં. ૧૧૦ ફાળવ્યો હતો. તેમની ફરજ પૂરી થયા પછી, તેઓ સવારે આશરે ૮:૪૫ વાગ્યે પોતાના ઘરે જવા નીકળી ગયા હતા. બાદમાં બપોરે, તેઓને જાણવા મળ્યું હતું કે રૂમ રાખનાર ૨ વ્યક્તિઓ વચ્ચે રૂમ નં. ૧૧૦ ની અંદર ઝઘડો થયો હતો અને તે બંનેને સિવિલ હોસ્પિટલ લઈ જવામાં આવ્યા હતા. ફ.સા.-૭ એ આંક ૧૮ ને ઓળખી બતાવ્યો હતો, જે ગેસ્ટ હાઉસનું રજીસ્ટર છે, અને જણાવ્યું હતું કે રજીસ્ટરમાં એન્ટ્રી નં. ૩૧૦

પર રહેવા આવેલા લોકોના અંગૂઠાના નિશાન અને સહીઓ છે. તેઓએ વધુમાં જણાવ્યું હતું કે એન્ટ્રી તે વ્યક્તિઓ દ્વારા પોતે કરવામાં આવી હતી. રજીસ્ટરમાં દર્શાવેલ વાહન નંબર ગોવિંદભાઈ દ્વારા લખવામાં આવ્યો હતો, જ્યારે જી.આર. નં. ૩૧૦, રૂમ નં. ૧૧૦ અને તારીખ જેવી વિગતો ફ.સા.-૭ દ્વારા પોતાના હસ્તાક્ષરમાં લખવામાં આવી હતી. ફ.સા.-૭ એ ચેક-ઇન કરનાર વ્યક્તિઓ પૈકીની એક વ્યક્તિ તરીકે અદાલતમાં હાજર આરોપીને ઓળખી પણ બતાવ્યો હતો. પોતાની ઉલટતપાસમાં, ફ.સા.-૭ એ સ્વીકાર્યું હતું કે તેઓ ઘરે ગયા પછી આરામ કરી રહ્યા હતા ત્યારે ગોવિંદભાઈએ તેઓને ફોન કરીને બનાવ અંગે જાણ કરી હતી. તેઓએ આંક ૧૮ માં “મૃતક સંદીપ” શબ્દો લખ્યા હોવાનો ઇનકાર કર્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે તેઓને તે અંગે કોઈ જાણકારી ન હતી. તેઓએ એવું પણ જણાવ્યું હતું કે તેઓએ આરોપીને માત્ર ચેક-ઇન સમયે અને તે દિવસે ફરીથી અદાલતમાં જોયો હતો. તેઓએ મૃતકને ઓળખતા હોવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. તેઓએ એ પણ સ્વીકાર્યું હતું કે રજીસ્ટરમાં સંદીપના નામે કોઈ એન્ટ્રી ન હતી.

૨૨. વિજ્ઞાન સેશન્સ કોર્ટે, આંક ૧૮ ની સાથે ફ.સા.-૭ ના પુરાવાનું પરીક્ષણ કર્યા પછી, એવો નિષ્કર્ષ કાઢ્યો હતો કે આ પુરાવો ફરિયાદપક્ષના તે કેસને સમર્થન આપે છે કે ૨ વ્યક્તિઓ, એટલે કે મઝહરખાન (આરોપી) અને મયૂરરાજ નિહત પઠાણે રૂમ નં. ૧૧૦ માં ચેક-ઇન કર્યું હતું. આ હકીકત

રજીસ્ટરમાં એન્ટ્રી નં. ૩૧૦ માં પ્રતિબિંબિત થાય છે. આ એન્ટ્રીમાં મઝહરખાનનું સંપૂર્ણ સરનામું છે, જ્યારે બીજી વ્યક્તિની વિગતો પ્રમાણમાં ઓછી ચોક્કસ છે. આ એન્ટ્રી સ્પષ્ટપણે એ પણ નોંધે છે કે ૨ વ્યક્તિઓએ ચેક-ઇન કર્યું હતું અને ચેક-ઇનનો સમય સવારે આશરે ૮:૩૦ વાગ્યાનો દર્શાવે છે. આ આધારે, અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે સંજોગોની સાંકળ આરોપીને આ બનાવ સાથે સ્પષ્ટપણે જોડે છે, ભલે વાહનના સાક્ષીઓ તેને વ્યક્તિગત રીતે ઓળખી શક્યા ન હતા, કારણ કે સમગ્ર બુકિંગ ફોન કોલ્સ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

૨૩. અમે ફ.સા.-૭ ની જુબાની અને વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા ચર્ચાયેલા સંબંધિત પુરાવાનું કાળજીપૂર્વક પરીક્ષણ કર્યું છે અને અદાલત દ્વારા પહોંચેલા તારણોમાં હસ્તક્ષેપ કરવાનું અમને કોઈ કારણ જણાતું નથી. ફ.સા.-૭ ફરજ પરના મેનેજર હતા અને તેઓએ રૂમ રાખનાર વ્યક્તિઓના ચેક-ઇનની પ્રક્રિયા વ્યક્તિગત રીતે સંભાળી હતી. તેમનો પુરાવો સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે બરાબર ૨ વ્યક્તિઓએ રૂમ નં. ૧૧૦ માં ચેક-ઇન કર્યું હતું. આ હકીકતને આંક ૧૮ પરની રજીસ્ટર એન્ટ્રી દ્વારા સમર્થન મળે છે, જે તેમના નામ, વાહનની વિગતો અને વ્યક્તિઓની સંખ્યા ૨ તરીકે નોંધે છે. ફ.સા.-૭ એ એ પણ પુષ્ટિ કરી હતી કે એન્ટ્રીના મહત્વના ભાગો તેમના પોતાના હસ્તાક્ષરમાં લખાયેલા હતા. ઉલટતપાસ દરમિયાન ફ.સા.-૭ દ્વારા કરવામાં આવેલા નિવેદનો તેમના પુરાવાને નબળા પાડતા નથી.

તેનાથી વિપરીત, તેઓ સમયક્રમને સમર્થન આપે છે કારણ કે તેઓએ જણાવ્યું હતું કે ચેક-ઇન પૂર્ણ કર્યા પછી તેઓ ઘરે ગયા હતા અને બાદમાં બનાવ અંગે માહિતી આપતો ફોન આવ્યો હતો. રજીસ્ટરમાં તેઓએ “મૃતક સંદીપ” શબ્દો લખ્યા હોવાનો તેમનો સ્પષ્ટ ઇનકાર એ પણ દર્શાવે છે કે રજીસ્ટર માત્ર ચેક-ઇન કરનાર ૨ વ્યક્તિઓની વિગતો જ નોંધે છે, અને કોઈ ત્રીજી વ્યક્તિ રૂમમાં પ્રવેશી હતી અને બાદમાં ભાગી ગઈ હતી તેવા બચાવપક્ષના દાવાને સમર્થન આપવા માટે કોઈ વિશ્વસનીય સામગ્રી નથી. તેથી વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલા તારણો સ્પષ્ટ અને સુસંગત પુરાવા પર આધારિત છે અને તેમાં દખલ કરવાનું અમને કોઈ કારણ જણાતું નથી. તદનુસાર, ગુનાના સ્થળે મૃતકને લાવવામાં આરોપીની સંડોવણી સાબિત થાય છે.

૨૪. વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે અવલોકન કર્યું હતું કે જોકે આ કેસ પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા પર આધારિત છે, છતાં સાબિત થયેલા સંજોગો એક સંપૂર્ણ અને સુસંગત સાંકળ બનાવે છે, અને તેથી હેતુનો અભાવ ફરિયાદપક્ષના કેસને નબળો પાડતો નથી. વધુમાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે હેતુનો અભાવ માત્ર અદાલતને પુરાવાની વધુ કાળજીપૂર્વક તપાસ કરવાની ફરજ પાડે છે જેથી શંકા અથવા અટકળો પુરાવાનું સ્થાન ન લે, પરંતુ તે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨ હેઠળ આરોપીને આપોઆપ નિર્દોષ છોડવાનો હકદાર બનાવતો નથી. અદાલતે વધુમાં ઠરાવ્યું હતું કે

આરોપીનું વર્તન, પ્રત્યક્ષદર્શી પુરાવા અને દસ્તાવેજી પુરાવાઓથી સમર્થિત રહીને અને માત્ર કબૂલાત પર આધારિત ન રહીને, દર્શાવે છે કે તેણે જનપથ હોટેલના રૂમ નં. ૧૧૦ ની અંદર મૃતક મઝહરખાનને જીવલેણ ઇજાઓ પહોંચાડી હતી, જેના પરિણામે તેનું મૃત્યુ નીપજ્યું હતું. તબીબી અધિકારીની જુબાની પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો કે મૃતકના શરીર પરની ઇજા નં. ૩, ૫ અને ૬ મૃત્યુ પૂર્વેની હતી અને કુદરતી સામાન્ય ક્રમમાં મૃત્યુ નીપજાવવા માટે પૂરતી હતી. આ આધારે, અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨ હેઠળના ગુનાના આવશ્યક તત્વો શંકાથી પર સ્પષ્ટપણે સાબિત થાય છે.

૨૫. નિષ્કર્ષમાં, વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટે કાળજીપૂર્વક કુલ ૧૯ મહત્વપૂર્ણ સંજોગો ઓળખી કાઢ્યા હતા અને તપાસ્યા હતા જેણે એકસાથે મળીને અપીલકર્તા વિરુદ્ધ પુરાવાની સંપૂર્ણ સાંકળ રચી હતી. આ સંજોગોમાં એ હકીકતનો સમાવેશ થતો હતો કે અપીલકર્તાએ “મહેન્દ્રભાઈ” નું ખોટું નામ આપીને અને પોતાને ખોટી રીતે મુસ્લિમ વ્યક્તિ તરીકે રજૂ કરીને વાહન ભાડે રાખ્યું હતું, અને તે રીતે વાહનની વ્યવસ્થા કરતી વખતે અન્ય લોકોને ગેરમાર્ગે દોર્યા હતા. હોટેલ રજિસ્ટર (આંક-૧૮) માં ખોટો મોબાઈલ નંબર અને નામ જેવી ખોટી વિગતો દર્શાવતી નોંધો હતી. રજિસ્ટર સ્પષ્ટપણે દર્શાવતું હતું કે રૂમમાં માત્ર ૨ વ્યક્તિઓએ જ ચેક-ઇન કર્યું હતું, જેણે ત્રીજી વ્યક્તિ હાજર હોવાના બચાવપક્ષના સૂચનને દૂર કર્યું હતું. પુરાવા એ

પણ દર્શાવે છે કે જ્યારે અવાજ સાંભળીને હોટેલનો સ્ટાફ રૂમ પાસે આવ્યો, ત્યારે રતનજી કુંવરજી ઠાકોર (ફ.સા.-૭, આંક-૩૫) એ જણાવ્યા મુજબ અપીલકર્તા નાસી જવાના પ્રયાસમાં પાછળની ગેલેરીમાંથી કૂદી પડ્યો હતો, અને આ કૃત્ય દરમિયાન તેને ઘૂંટીમાં ઇજા થઈ હતી. તબીબી પુરાવાઓએ અપીલકર્તાના હાથ પર ઇજાઓ પણ દર્શાવી હતી જે બનાવ દરમિયાન થયેલી બચાવ ઇજાઓ સાથે સુસંગત હતી. પોતાની ધરપકડ પછી અપીલકર્તાએ ડૉક્ટરને આપેલી હિસ્ટ્રી પણ બનેલી ઘટના સાથે સુસંગત હતી. રતનજી કુંવરજી ઠાકોરે રૂમમાં ચેક-ઇન કરનાર વ્યક્તિઓ પૈકીની એક વ્યક્તિ તરીકે અદાલતમાં અપીલકર્તા-આરોપીને યોગ્ય રીતે ઓળખી બતાવ્યો હતો. તબીબી પુરાવાએ સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કર્યું હતું કે જીવલેણ ઇજાઓ, ખાસ કરીને ઇજા નં. ૩, ૫ અને ૬ ગંભીર હતી અને મૃત્યુ નીપજાવવા માટે પૂરતી હતી. ૩ વ્યક્તિઓ હાજર હોવાનું સૂચવતું અપીલકર્તાનું આગળનું નિવેદન ખોટું અને કોઈપણ પુરાવા વિનાનું જણાયું હતું. બીજી તરફ, હોટેલ રજિસ્ટરમાં માત્ર “બે વ્યક્તિઓ” ની હાજરી સ્પષ્ટપણે નોંધાયેલી હતી, જે અપીલકર્તાના કથનનો સીધો વિરોધાભાસ કરતી હતી.

૨૬. આમ, ઇજાગ્રસ્ત થયેલા અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા જરૂરી સારવાર મેળવતી વખતે ડૉક્ટરને હિસ્ટ્રી અથવા માહિતીના સ્વરૂપમાં આપવામાં આવેલી કોઈપણ માહિતીને કબૂલાતનામું કહી શકાય નહીં. હળવાશભર્યા સંજોગોને

નજરઅંદાજ કરીને આવી માહિતીને શરૂઆતમાં જ નકારી શકાય નહીં, જે અન્યથા અપીલકર્તા-આરોપીના વર્તન વિશે સ્પષ્ટપણે બોલે છે. એવું જણાય છે કે આરોપીએ ત્રીજી વ્યક્તિ—એક અજાણી વ્યક્તિ, એટલે કે એક અદ્રશ્ય વ્યક્તિ—પર દોષનો ટોપલો ઢોળવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, જેની હાજરીને અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા વર્ણવવામાં આવેલી અસ્પષ્ટ વાર્તા સિવાય ફરિયાદપક્ષના કોઈપણ સાક્ષીઓ દ્વારા અન્યથા સમર્થન મળતું નથી. એ બાબત નોંધવી પણ મહત્વપૂર્ણ છે કે આવી વ્યક્તિની કથિત હાજરીનો દાવો માત્ર અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા જ કરવામાં આવ્યો છે. તેથી, આવી વ્યક્તિનું સરનામું અથવા ઓળખ તપાસ અધિકારીઓને આપીને અથવા કેસને અસર કરી શકે તેવી વિચારણા માટેની કોઈપણ સામગ્રી રજૂ કરીને આવી હાજરી સ્થાપિત કરવાનો બોજ તેના પર રહે છે. હાલના કેસમાં, આવો કોઈ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો નથી. તેનાથી વિપરીત, અપીલકર્તા-આરોપીનું વર્તન દર્શાવે છે કે તેણે એક ખોટી વાર્તા કહીને એકસાથે ગરમ અને ઠંડુ વલણ અપનાવવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો. એક તરફ, તેણે ત્રણ વ્યક્તિઓની હાજરી દર્શાવવાનો પ્રયાસ કર્યો જેની હાજરી સાબિત થઈ નથી, અને બીજી તરફ, તેણે દાવો કર્યો કે તેને મૃતકને બચાવતી વખતે અથવા બનાવની શરૂઆતમાં ઈજાઓ થઈ હતી. વધુમાં, અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા લેવાયેલું એ વલણ કે તેને ઈજાઓ થઈ હતી અને અન્ય વ્યક્તિઓ તરફથી વધુ ઈજાઓથી બચવા માટે તે રૂમની

ગેલેરીમાંથી ફૂટી પડ્યો હતો, તે પણ તેના કથનને ખોટું પાડે છે. તેના બદલે, આ સંજોગ બનાવ બનવાના સમયે આરોપીની હાજરી સૂચવે છે. એ બાબત નોંધવી પણ યોગ્ય છે કે અપીલકર્તા-આરોપીએ પોતાની મરજીથી પોતાને થયેલી ઇજાઓનો ખુલાસો કરતી વખતે આપેલી હિસ્ટ્રી ઇન્ડિયન એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૨૫ થી બાધિત છે તેમ કહી શકાય નહીં. તે પોલીસની હાજરીમાં નોંધવામાં આવી હોઈ શકે તે હકીકત હોવા છતાં આ સ્થિતિ કાયમ રહે છે. હાલના કેસમાં, અપીલકર્તા-આરોપી પર કોઈ બળ કે જબરદસ્તી કર્યા વિના ડૉક્ટર સમક્ષ હિસ્ટ્રી જાહેર કરવામાં આવી હતી. તેથી, તેની સુસંગતતા વિચારણા માટે રેકર્ડ પર મૂકવામાં આવેલા પુરાવાની એરણે મૂલવવી જરૂરી છે. તેથી, અપીલકર્તા-આરોપી દ્વારા આપવામાં આવેલું આ કથન વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતું નથી.

૨૭. જ્યારે આ તમામ હકીકતો અને સંજોગોને એકસાથે ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે, ત્યારે તેઓ પુરાવાની એક સુસંગત અને વિશ્વસનીય સાંકળ રચે છે જે બનાવની શરૂઆતથી જ અપીલકર્તાના ઇરાદા અને સંડોવણીને સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કરે છે. સંજોગોની આ સાંકળ ખોટા બચાવ, અન્યત્ર હોવાના બહાના (અલીબાઈ) અથવા અન્ય કોઈ વ્યક્તિની સંડોવણીની કોઈપણ શક્યતાને પણ દૂર કરે છે. સેશન્સ કોર્ટે જે કાળજીપૂર્વક આ સંજોગોનું વિશ્લેષણ કર્યું અને તેઓને એકબીજા સાથે જોડ્યા તે દર્શાવે છે કે અદાલતે પોતાના નિષ્કર્ષ પર પહોંચતા પહેલા દરેક સુસંગત હકીકતની

ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરી હતી. દરેક સંજોગની ઉલટતપાસ દરમિયાન ચકાસણી કરવામાં આવી હતી અને તે રેકર્ડ પરના અન્ય પુરાવાઓ સાથે સુસંગત રહ્યો હતો. જ્યારે આ સંજોગોને એકસાથે વાંચવામાં આવે છે, ત્યારે તેઓ અપીલકર્તા-આરોપીની દોષિતતા વિશે કોઈ વાજબી શંકા રહેવા દેતા નથી. તેથી, સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા પહોંચવામાં આવેલો નિષ્કર્ષ કે અપીલકર્તાએ ઈન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનો કર્યો છે તે સાચો છે અને રેકર્ડ પરના પુરાવાઓથી સંપૂર્ણપણે સમર્થિત છે, અને ચુકાદામાં હસ્તક્ષેપ કરવાનું અમને કોઈ કારણ જણાતું નથી.

૨૮. આમ, ફરિયાદપક્ષનો સમગ્ર કેસ પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા પર આધારિત છે, અને ફરિયાદપક્ષે સ્પષ્ટપણે ઘણા સંજોગો રજૂ કર્યા છે અને સાબિત કર્યા છે જે એકસાથે મળીને એક સંપૂર્ણ અને અવિરત સાંકળ રચે છે જે અપીલકર્તાને પ્રશ્નવાળા ગુનાના આચરણ સાથે સીધી રીતે જોડે છે. એ પુનરાવર્તિત કરવું જરૂરી છે કે જો ફરિયાદપક્ષના કેસમાં કોઈ સ્પષ્ટ હેતુ દર્શાવવામાં આવ્યો ન હોય તો પણ, આવી ગેરહાજરી કેસને નબળો પાડતી નથી કે નષ્ટ કરતી નથી; તેના બદલે, જ્યારે સાબિત થયેલા સંજોગો એકબીજા સાથે જોડાઈને એક સુસંગત અને સંપૂર્ણ સાંકળ રચે છે જે સામાન્ય માનવીય વર્તણૂક અને સંભાવના અનુસાર સ્પષ્ટપણે અપીલકર્તા-આરોપી તરફ અને ગુનો કરનાર વ્યક્તિ તરીકે અન્ય કોઈ તરફ નહીં નિર્દેશ કરે છે, ત્યારે હેતુની ગેરહાજરી માત્ર અદાલતને વધુ

કાળજીપૂર્વક પુરાવાની તપાસ કરવાની જરૂરિયાત ઊભી કરે છે, પરંતુ તે શંકાને સાબિતીમાં ફેરવતી નથી, પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા પર આધારિત કેસોમાં, હેતુ ઉપયોગી હોઈ શકે છે, પરંતુ તે ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨ હેઠળ દોષિત ઠરાવવા માટે આવશ્યક જરૂરિયાત નથી.

૨૯. હવે, હાલના કેસની હકીકતો પર પાછા ફરતાં, પ્રશ્નવાળા ગુનાના આચરણ પાછળના હેતુ તરફ નિર્દેશ કરે તેવી કોઈપણ સામગ્રી રેકર્ડ પર મૂકવામાં આવી હોય તેવું જણાતું નથી અને તેથી, સ્વીકાર્યપણે સમગ્ર કેસ પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા પર નિર્ભર છે અને સમગ્ર ઘટના જે રીતે વર્ણવવામાં આવી છે, ત્યારબાદ તપાસ અધિકારી દ્વારા કરવામાં આવેલી તપાસને ધ્યાનમાં લેતાં અને પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવા પર આધારિત કેસ હોવા છતાં કોઈ પ્રત્યક્ષ પુરાવાના અભાવે આરોપીને દોષિત ઠેરવવા માટે, જે મહત્વપૂર્ણ પાસાઓની વિચારણા કરવી જરૂરી છે તે નીચે મુજબ છે:

(૧) શું ફરિયાદપક્ષ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા સંજોગો વાજબી શંકાથી પર સાબિત થયા છે, (૨) શું તે સંજોગો આરોપીની દોષિતતા તરફ અચૂકપણે નિર્દેશ કરતી ચોક્કસ વૃત્તિ ધરાવે છે, (૩) શું તે સંજોગોને સંચયી રીતે ધ્યાને લેતાં એવી સંપૂર્ણ સાંકળ રચાય છે કે તમામ માનવીય સંભાવનાઓની અંદર ગુનો આરોપી દ્વારા જ કરવામાં આવ્યો હતો તેવા નિષ્કર્ષ સિવાય અન્ય કોઈ છૂટકો નથી, (૪) શું તેઓ માત્ર આરોપી દોષિત હોવાની પૂર્વધારણા સાથે જ સુસંગત છે, અને છેલ્લે (૫) શું તેઓ સાબિત

થનારી એક સિવાયની દરેક સંભવિત પૂર્વધારણાને બાકાત રાખે છે.

૩૦. અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલે શરદ બિરધીચંદ સારડા વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય, ૧૯૮૪ (૪) એસ.સી.સી. ૧૧૬ પર આધાર રાખ્યો છે જે પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાના આધારે દોષિત ઠરાવવા માટેના સિદ્ધાંતો નિર્ધારિત કરે છે. વધુમાં દેવીલાલ વિ. રાજસ્થાન રાજ્ય, ૨૦૧૯ (૧૯) એસ.સી.સી. ૪૪૭ અને પ્રદીપ કુમાર વિ. છત્તીસગઢ રાજ્ય, ૨૦૨૩ (૫) એસ.સી.સી. ૩૫૦ ના નિર્ણયો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે કે શંકા એ સાબિતીનું સ્થાન લઈ શકતી નથી અને પુરાવાની સાંકળ સંપૂર્ણ હોવી જોઈએ. ઉપરોક્ત બંને કેસોમાં ફરિયાદપક્ષ હેતુ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો, રિકવરીમાં સ્વતંત્ર સમર્થનનો અભાવ હતો, અને સાંકળ અપૂર્ણ તથા અસંગત જણાઈ હતી. જોકે, હાલના કેસમાં સાંકળ સંપૂર્ણ અને અતૂટ છે, મૃતકને એકાંતમાં લઈ જવા માટે ખોટા નામ અને મુસાફરીની ખોટી વાર્તાના પૂર્વયોજિત ઉપયોગ પરથી હેતુ સ્પષ્ટ થાય છે, હોટેલ રજિસ્ટર અને સ્ટાફની જુબાની નિર્ણાયક રીતે સાબિત કરે છે કે માત્ર બે વ્યક્તિઓએ રૂમ નં. ૧૧૦ માં પ્રવેશ કર્યો હતો, આરોપીનું તાત્કાલિક કૂદી પડવું અને તબીબી અધિકારી સમક્ષની કબૂલાત સીધી ગુનાહિત કડીઓ પૂરી પાડે છે, તબીબી પુરાવા ઈજાઓ અને નાસી જવાના પ્રયાસને સમર્થન આપે છે, અને કોઈ અંતરાલ કે વૈકલ્પિક પૂર્વધારણા રહેતી નથી. તેથી આ ચુકાદાઓ અમારા કેસની હકીકતોને લાગુ પડતા નથી.

૩૧. અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલે ઇન્ડ્રકુંવર વિ. છત્તીસગઢ રાજ્ય, ૨૦૨૩

(૦) એ.આઈ.જે.ઈ.એલ. એસ.સી. ૭૨૬૬૧ પર પણ આધાર રાખ્યો છે જે સી.આર.પી.સી. ની કલમ ૩૧૩ હેઠળના નિવેદનોનું સંચાલન કરતા સિદ્ધાંતો ગણાવે છે અને ઠરાવે છે કે તેનું પાલન ન કરવાથી પૂર્વગ્રહ થઈ શકે છે. ટાંકવામાં આવેલા કેસમાં આરોપી અને મૃતક બાળક વચ્ચે કોઈ સંબંધ સ્થાપિત કર્યા વિના અને ગુનાહિત સંજોગો સમજાવવાની યોગ્ય તક આપ્યા વિના દોષિત ઠરાવવાનો હુકમ માત્ર ધારણા પર આધારિત હતો. હાલના કેસમાં, દરેક ગુનાહિત સંજોગ ખાસ કરીને આરોપી સમક્ષ મૂકવામાં આવ્યો હતો, તેણે ત્રણ વ્યક્તિઓ હાજર હોવાનો ખોટો ખુલાસો આપ્યો હતો, અને કોઈપણ પ્રકારનો પૂર્વગ્રહ થયો નથી. સદર ચુકાદો આ કેસની હકીકતોને કોઈ લાગુ પડતો નથી.

૩૨. પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાના કેસમાં, ગુનાની અન્ય કોઈપણ થિયરીને નકારી કાઢીને આરોપીની દોષિતતા દર્શાવવા માટે કાયદા હેઠળ નિર્ધારિત કર્યા મુજબ સાંકળ પૂર્ણ થવી જરૂરી છે. જો આ મુદ્દા પરના સુસ્થાપિત કાયદાના પ્રકાશમાં એક પણ કડી ખૂટતી હોય અને સાબિત ન થઈ હોય, તો દોષિત ઠરાવવાના હુકમમાં હસ્તક્ષેપ કરવો જરૂરી બને છે. આ તબક્કે, યોગ્ય સંદર્ભ તરીકે, અમે લક્ષ્મણ પ્રસાદ ઉર્ફે લક્ષ્મણ (ઉપર મુજબ) ના કેસના નિર્ણયનો સંદર્ભ લઈ શકીએ છીએ જ્યાં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે શરદ બિરધીચંદ સારડા વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય [(૧૯૮૪) ૪ એસ.સી.સી. ૧૧૬]

અને શૈલેન્દ્ર રાજદેવ પાસવાન વિ. ગુજરાત રાજ્ય [(૨૦૨૦) ૧૪  
એસ.સી.સી. ૭૫૦] નો સંદર્ભ લીધા પછી પેરાગ્રાફ ૨ થી ૪ માં નીચે  
મુજબના અવલોકનો કરીને દોષિત ઠરાવવાનો હુકમ રદ કર્યો હતો:

“૨. હાલનો કેસ પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાનો કેસ છે. ફરિયાદપક્ષે  
સાંકળની ત્રણ કડીઓ સ્થાપિત કરવા માટે પુરાવા રજૂ કર્યા  
હતા: (૧) હેતુ, (૨) છેલ્લે સાથે જોયેલા હોવું, અને (૩)  
અપીલકર્તાના નિર્દેશ પર હુમલાના હથિયારની રિકવરી.  
હાઈકોર્ટે, રેકર્ડ પરના પુરાવાની વિચારણા કરતી વખતે, હેતુ અને  
છેલ્લે સાથે જોયેલા હોવાના તારણ સાથે સંમતિ દર્શાવી હતી,  
જોકે, જ્યાં સુધી હુમલાના હથિયાર અને લોહીવાળા કપડાંની  
રિકવરીનો સંબંધ હતો, ત્યાં સુધી હાઈકોર્ટે ચુકાદાના પેરા ૧૮  
માં તેને અમાન્ય ઠરાવી હતી અને એ હદ સુધી પણ જણાવ્યું  
હતું કે જે રિકવરી કરવામાં આવી છે તે દર્શાવતી નથી કે  
અપીલકર્તાએ ગુનો કર્યો છે. તેમ છતાં, તેણે અવલોકન કર્યું હતું  
કે સમગ્ર બાબતો અને છેલ્લે સાથે જોયેલા હોવા તથા હેતુના  
અપીલકર્તા વિરુદ્ધના અન્ય નિર્ણાયક પુરાવાઓને ધ્યાનમાં  
રાખીને, દોષિત ઠરાવવાના હુકમને સમર્થન આપ્યું હતું.

૩. અમને હાઈકોર્ટનો આવો નિષ્કર્ષ કાયદા અનુસારનો  
જણાતો નથી. પરિસ્થિતિજન્ય પુરાવાના કેસમાં, સાંકળ તમામ

બાબતોમાં પૂર્ણ હોવી જોઈએ જેથી આરોપીની દોષિતતા દર્શાવી શકાય અને ગુનાની અન્ય કોઈપણ થિયરીને બાકાત રાખી શકાય. ઉપરોક્ત મુદ્દા પર કાયદો સુસ્થાપિત છે. નીચેના કેસોનો સંદર્ભ લઈ શકાય છે:

- (૧) શરદ બિરધીચંદ સારડા વિ. મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય,  
(૨) શૈલેન્દ્ર રાજદેવ પાસવાન વિ. ગુજરાત રાજ્ય.

જ. આમ, જો આ મુદ્દા પરના સુસ્થાપિત કાયદાના પ્રકાશમાં હાઈકોર્ટને કડીઓ પૈકીની એક કડી ખૂટતી અને અસાબિત જણાઈ હોય, તો દોષિત ઠરાવવાના હુકમમાં હસ્તક્ષેપ થવો જોઈતો હતો.”

૩૩. ઉપરોક્ત કારણોસર, વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૩૦૨ હેઠળ પસાર કરવામાં આવેલ દોષિત ઠરાવવાનો હુકમ કાયમ રાખવામાં આવે છે. હાલની અપીલ એટલે કે ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૩૭૧/૨૦૧૪ નામંજૂર કરવામાં આવે છે. રેકર્ડ તાત્કાલિક વિદ્વાન સેશન્સ કોર્ટને મોકલી આપવું.

(ઇલેશ જે. વોરા, ન્યાયમૂર્તિ)

(આર. ટી. વાછાણી, ન્યાયમૂર્તિ)

*This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====